

Täysistunto

Keskiviikko 3.4.2024 klo 14.00—19.50

6. Lakialoite polttoaineveron kohtuullistamisesta ja kohtuullisen hintatason turvaamisesta Dieselin käyttövoimaveron poistettava ja luotava dieselille biopolttoaineiden jakeluvelvoite- tuki

Kipuraja ylitetty - autoilun elvytyspaketti!

Kansalaisaloite KAA 1/2023 vp

Kansalaisaloite KAA 2/2023 vp

Kansalaisaloite KAA 5/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2024 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2024 vp. — Tämän tulee meille esittelemään edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.54 **Ville Valkonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on kolme kansalaisaloitetta, joista ensimmäisessä ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun, jolla turvataan polttoaineiden hinnan kohtuullisuus, eli käytännössä keinona polttoaineveron keventäminen, toisessa aloitteessa ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun dieselin käyttövoimaveron poistamiseksi sekä dieselin verotuen muuttamiseksi biopolttoaineen jakeluvelvoitteeksi ja kolmannessa kansalaisaloitteessa ehdotetaan kiireellisiä toimia autoilun elvytyspaketin luomiseksi, jolla käytännössä kevennettäisiin bensiinin ja dieselin verotusta. Aivan alkuun verojaostossa laajasti haluttiin kiittää aloitteen tekijöitä. Kansalaisaloite on keskeinen ja tärkeä osa kansalaisyhteiskuntamme keskustelua, ja se, että aloite ylipäätään tulee eduskunnan käsittelyyn, on arvostettava asia.

Verojaosto käsitteli nämä aloitteet yhdessä siitä syystä, että käytännössä ne kaikki liittyvät kiinteästi samaan aihepiiriin eli autoilun verotukseen. Käsittely oli perusteellinen ja monipuolinen. Ja sivumennen sanottuna verojaosto on myöskin tänä vuonna käsitellyt omana asiana autoilun verotusta, joten aiheeseen on todellakin uppouduttu syvällisesti viime kuukausien aikana.

Aloitteiden huoli liikkumisen kustannuksista arjessa on täysin oikea. Käytännössähän nämä kaikki kolme kansalaisaloitetta ovat veronkevennysehdotuksia. Liikenteen verotukseen liittyy kuitenkin arjen liikkumisen kustannusten lisäksi varsin monta muuta lähestymiskulmaa, joista keskeisin varsinkin tällaisina taloudellisina aikoina, kun valtio velkaantuu yli kymmenen miljardia vuodessa, on tietenkin valtion verotulokertymä. Samalla kun kamppailemme verotulojen hupenemisen kanssa, olemme myöskin sitoutuneet varsin kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin, jotka ovat muun muassa EU:n kautta muodostuneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Suomelle velvoitteiksi. Kustannusnäkökulman, valtion verotulonäkökulman ja ilmastovelvoitteiden lisäksi liikenteeseen liittyy myöskin paikallisesti erilaisia tulokulmia, erityisesti kaupunkiseuduilla ruuhkiin ja liikenteen paikallishaasteisiin liittyen ja liikennesuunnitteluun, parkkitiloihin ja vastaaviin kaupunkisuunnittelun tulokulmiin liittyen.

Jaosto punnitsi käsittelyssään näitä keskenään ristiriitaisiakin eri tulokulmia ja päätti ehdottaa valiokunnalle yksimielisesti, että kaikki kolme kansalaisaloitetta hylätään. Valiokunta omassa käsittelyssään edellä mainittuihin seikkoihin viitaten myöskin yksimielisesti esittää kansalaisaloitteita hylättäväksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään keskusteluun. — Edustaja Hyrkkö.

15.59 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi lämmin kiitos kansalaisaloitteiden tekijöille ja tukijoille. Kansalaisaloite on tärkeä työkalu nostaa ihmisiä koskettavia aiheita yhteiskunnallisen keskustelun ytimeen ja tuoda ongelmia poliitikkojen ratkottavaksi.

Näiden aloitteiden erityinen ansio on sen tosiasian nostaminen esiin, että oikeudenmukaisuus ja oikeudenmukaisuuden kokemus ovat keskeinen osa toimivaa ilmastopolitiikkaa. Kaikilla tulee olla mahdollisuus liikkua esimerkiksi työpaikalle ja vapaa-ajan harrastuksiin sujuvasti, edullisesti ja ympäristöystävällisesti. Liikenneköyhyys on Suomessa aito ongelma, johon tulee puuttua.

Ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvissä päätöksissä on välttämätöntä huolehtia siitä, että siirtymä on reilu ja että taakka ei koidu kenellekään kohtuuttomaksi kantaa. Reilun ilmastopolitiikan tavoitteena tulee olla vähentää päästöjä ja köyhyyttä yhtä aikaa.

Näistä aloitteissa esitetyistä keinoista ei ikävä kyllä löydy kestävä ratkaisua tähän pulmaan, niissä kun päästövähennysten tarve käytännössä sivuutetaan ja toisaalta tukitoimintaan eivät kohdentuisi eniten niitä tarvitseville. Esimerkiksi Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT on arvioinut, että vaikkapa polttoaineen verotuksen lasku lisää erityisesti suurituloisten autoilua.

Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan yksimielisessä mietinnössä tunnustetaan ja tunnustetaan ansiokkaasti energiaverotuksen merkitys päästöjen vähentämisessä sekä tällä hetkellä harjoitetun politiikan myötä yhä kauemmas karkaavat tavoitteet ja velvoitteet vähentää liikenteen päästöjä Suomessa. Liikennehän on Suomessa taakanjakosektorin suurin päästölähde, ja myös Suomen kokonaispäästöistä se muodostaa merkittävän osan. Suomi on sitoutunut puolittamaan taakanjakosektorin päästöt vuoteen 2030 mennessä, joka ei itse asiassa ole vuosilukuna kovinkaan kaukana enää. Mikäli näitä päästövähennyksiä ei saada aikaan liikenteen puolella, niin niitä on etsittävä esimerkiksi maataloudesta, mikä ei varmasti ole poliittisesti tai käytännössäkään yhtään helpompaa. Tähän liittyy myös ilmeinen taloudellinen riski. Mikäli Suomi ei toteuta velvollisuuksiaan vähentää päästöjä, joudumme todennäköisesti ostamaan päästövähennysyksiköitä muilta EU:n jäsenvaltioilta.

Meillä ei siis ole niin ympäristön kuin taloudenkaan kannalta varaa jarrutella päästöjen vähentämisessä, ja tämä on ikävä kyllä se kohta, jossa näissä kansalaisaloitteissa esitetyt keinot ajautuvat niin sanotusti vastaantulijoiden kaistalle. Jos otetaan esimerkiksi vaikkapa polttoainevero, se on kestävä liikenteen kannalta tehokkain ja tärkein ohjauskeino. Vaikka moni kokee polttoaineiden verotuksen kiristyneen viime vuosina, niin tämä ei itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

asiassa pidä paikkaansa. Päinvastoin polttoaineen verotuksen reaalin tasohan on laskenut, sitä kun ei ole sidottu indeksiin.

Fossiilisten polttoaineiden vähentäminen on paitsi ilmaston myös turvallisuuden kannalta viisasta. Se on keino vahvistaa meidän huoltovarmuutta ja vähentää riippuvuutta autoritäärisistä öljyvaltioista. Kun lisääntyvät konfliktit ja kriisit heijastelevat epävarmuuksina globaaleihin toimitusketjuihin, on tärkeää, että Suomessa tuotetaan ja hyödynnetään puhdasta kotimaista sähköä.

Arvoisa puhemies! Mitä sitten tulisi tehdä? Oma autoa tarvitaan yhä suuressa osassa Suomea, eikä tämä tule mitenkään nopeasti muuttumaan. On hyvä asia, että liikenne sähköistyy vauhdilla. Suomen ei missään nimessä kannata asettua tässä kehityksessä vastavirtaan. On kuitenkin ilmeistä, että tämä käyttövoiman murros ei tapahdu silmänräpäyksessä. Olennaista olisikin toimia sen puolesta, että yhä useammalla olisi aito mahdollisuus valita polttomoottoriautoa kestävämpiä liikkumisen muotoja. Tähän tulisi myös hinnoittelun, verotuksen, tukien ja sääntelyn keinoin vaikuttaa. Sähköauton hankintaa ja latausinfraa rakentamista kannattaa yhä tukea, eikä sähköistymistä tule missään nimessä jarrutella. Tässä murrosvaiheessa on toisaalta tärkeää tukea niitä kotitalouksia, jotka eivät taloudellisesta tilanteesta johtuen pysty vaihtamaan sähköautoon mutta tarvitsevat autoa yhä liikkumiseen. Samalla on tietenkin aktiivisesti kehitettävä joukkoliikenteen, kävelyn, pyöräilyn edellytyksiä koko Suomessa — ymmärtäen kuitenkin, että ne eivät kaikkialla ole samalla tavalla relevantti vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä käydään oivallisesti läpi myös näissä kansalaisaloitteissa esitettyjen toimien miljardiluokan hintalappu. Se kuvaa hyvin koko autoilun verotuksen mittaluokkaa ja merkittävyyttä. Esimerkiksi Autoalan Keskusliitto on todennut lausunnossaan, että näissä kansalaisaloitteissa ehdotettu polttoaineveron puolittaminen vähentäisi valmisteverotuloja arviolta lähes 1,4 miljardia euroa. On varmaan sanomattakin selvää, että tällaiset päätökset eivät ole tässä valtion taloustilanteessa mitenkään realistisia.

Taloudellinen näkökulma on toisaalta meidän päättäjien pöydällä, vaikka emme tekisi yhtään mitään. Liikenteen sähköistyessä autoilun verotuotot vääjäämättä laskevat. Se asettaa haasteita julkisen talouden kestävyydelle. Tässä mietinnössä nostetaan esiin hallitusohjelmaankin kirjattu tavoite uudistaa autoilun verotusta, jota tosiaan myös verojaostossa olemme ikään kuin omana asiana ja isona kokonaisuutena käsitelleet. Pidän tätä uudistustyötä todella tärkeänä. Se, miten tämä uudistus toteutetaan, on sekä valtiontalouden, ihmisten pärjäämisen että ympäristökriisien ratkomisen näkökulmasta aivan olennainen kysymys. Ehdotan siksi hyväksyttäväksi seuraavanlaista lausumaa, joka jaetaan monisteena. Näin eduskunta voisi evästää hallituksen jatkotyötä talouden realiteettien ja toisaalta Suomea sitovien ilmastovelvoitteiden viitoittamalla tavalla.

Ja lausumaehdotus kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin autoilun verotuksen uudistamiseksi sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja valtiontalouden kannalta kestäväällä tavalla, joka ei heikennä liikenteen päästö-ohjausta ja joka varmistaa, että Suomi voi saavuttaa taakanjakosektorin ja liikenteen päästövähennysvelvoitteen.”

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

16.05 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevat kolme kansalaisaloitetta kietoutuvat kaikki saman teeman ympärille eli polttoaineiden hintaan ja sitä kautta liikkumisen kustannuksiin. Kansalaisaloitteet heijastavat monen suomalaisen kokemia huolia arjen kustannuksista ja liikkumisen kuluista. Aloitteet on tehty aikana, jolloin polttoaineiden hinnat olivat erityisesti kansainvälisten suhdanteiden johdosta korkeammalla kuin nyt. Vaikka hinnat ovat tulleet alas, ovat liikkumisen kustannukset edelleen monia, erityisesti pienituloisia, arjessa askarruttava kysymys.

Vaikka huoli aloitteiden taustalla on ymmärrettävä, ei aloitteiden hyväksyminen ole mahdollista, kuten valiokunnan mietinnöstä ilmenee. Aloitteiden hyväksyminen johtaisi mittaviin verotulomenetyksiin ja valtion alijäämän ja velkaantumisen syvenemiseen. Aloitteiden hyväksyminen johtaisi myös liikenteen päästövähennystavoitteiden karkaamiseen yhä kauemmas, ja se johtaisi siihen, että lisäpäästövähennyksiä tulisi hakea muilta sektoreilta, ja myös se voisi tulla hyvin kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Suurituloisimmat autoilevat keskimäärin paljon enemmän kuin pienituloiset. Moni pienituloisen ei edes omista autoa vaan on joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen varassa. En näe järkeä siinä, että veronalennuksella tuettaisiin myös hyvin toimeentulevien autoilua.

Sen sijaan liikenneköyhyiden vähentäminen on aivan olennainen yhteiskunnallinen kysymys, joka koskee autoilun lisäksi myös joukkoliikenteen hintaa. Erityinen huoli on myös niistä pienituloisista, jotka joutuvat väistämättä arjessaan omaa autoa käyttämään, syrjäseuduilla joskus pitkiäkin matkoja. Kuten valiokunta toteaa mietinnössään, energian hinnan kustannusvaikutuksia olisi yleisesti ottaen tarkoituksenmukaista kompensoida niille ryhmille, jotka ovat kompensoinnin tarpeessa, eikä kaikille.

Meillä ei ole valtiona varaa tehottomiin veronalennuksiin ja hyvin toimeentulevien autoilun halpuuttamiseen, mutta pienituloisilla tulee olla mahdollista liikkua kaikkialla Suomessa. Kysymys kuuluu: miten se voidaan tehdä, kun esitetyt polttoaineiden veroalennukset eivät ole taloudellisesti ja ilmastollisesti mahdollinen keino? Yksi mahdollisuus olisi kompensoida liikkumiskuluja laajemmin pienituloisille sosiaaliturvan kautta tai kehittää jonkinlainen hiiliosinkomalli, jossa kerättyjä verotuloja palautetaan ihmisille tulonsiirrolla. Hiiliosinkoa voitaisiin kohdistaa erityisesti pitkien etäisyyksien alueille ja pienituloisille.

Arvoisa puhemies! Julkinen talous on joka tapauksessa nykyisillään liikenneverotasolla ongelmissa, kun liikenteen käyttövoimamuutoksen seurauksena liikenteen verotuotot pienenevät. Kun autokanta sähköistyy, pienenevät valtion verotulot ja alijäämä kasvaa. On hyvä, että pääsemme irti riippuvuudesta ulkomaisiin fossiilisiin tuontipolttoaineisiin, mutta se tarkoittaa myös sitä, että jossain vaiheessa tarvitsemme väistämättä liikenteen veromallin uudistamista.

Uuden veromallin täytyy samanaikaisesti säilyttää kannusteet liikenteen sähköistymiseen ja vähäpäästöisyyteen ja turvata valtion verotuotot. Parasta olisi, jos uudessa veromallissa voitaisiin lisäksi huomioida esimerkiksi alueelliset erot niin, että harvaan asutuilla alueilla, missä oman auton käyttö on käytännössä pakollista ja ruuhkia ei ole, verotus voisi olla kevyempää. Verojärjestelmän muutos on joka tapauksessa tehtävä erityistä harkintaa noudattaen, ettei päädytä ojasta allikkoon ja vahingossa poisteta autokannan käyttövoimamuutoksen ja vähäpäästöisen autokannan hankinnan kannusteita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Arvoisa puhemies! Toivotankin viisautta ja kaukonäköisyyttä liikenteen verotuksen uudistamista pian pohtivalle työryhmälle, jonka asettaminen sisältyy Orpon hallituksen ohjelmaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

16.09 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää valiokuntaa vastuullisesta suhtautumisesta näihin aloitteisiin sekä siitä, että on aidosti punnittu ja myös perusteltu, miksi aloitteiden kanssa ei sinänsä ole syytä edetä.

Liikenneköyhyys ja haasteet liikkumiseen liittyvien kustannusten kanssa ovat ihan oikea ongelma, mutta sillä ei saa tai voi perustella taloudelle kallista, tehotonta, ilmastotavoitteille haitallista, kauppataseelle haitallista, huoltovarmuudelle haitallista politiikkaa, jota esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden verotuksen alentaminen käytännössä on. Kuten täällä on moni edustajakollega todennut, ajokilometrit korreloivat hyvin vahvasti tulojen kanssa, eli näiden veroalejen hyötyjiä ovat ennen kaikkea absoluuttisesti suurituloiset, ja ne vieläpä syövät kannustimia liikenteen sähköistämiseltä.

Tätä problematiikkaa liikenteen tulevasta verotuksesta on tässä hyvin puitu. Mielestäni se ei ole tosiaan helppoa. Siinä kannattaa huomata, että me ollaan tietyllä tavalla siirtymävaiheessa siinä, että liikenne sähköistyy ja muuten puhdistuu päästöistä, mikä on tosiaan ilmaston, kansantalouden ja huoltovarmuuden kannalta mainio asia, ja sitä ei saa vaarantaa. Samalla pitäisi miettiä, että miten sitten kerätään riittäviä verotuloja tulevaisuudessa. Siinä pitää olla tiettyä pitkäjänteisyyttä, ja sellaista heimoutumista ja tunneperäistä suhtautumista teknologiaan suosittelen kyllä välttämään.

Yksi hyvin matalalla roikkuva hedelmä tässä keskustelussa ovat ruuhkamaksut, jotka tulisi mahdollistaa kaupunkiseuduille. Ylipäänsä Suomi on käsittääkseni aika harvinainen maa EU:ssa siinä suhteessa, että meillä ei ole minkäänlaista teiden maksullisuuden järjestelmää käytössä. Sitä kannattaisi varmasti pohdiskella osana tätä.

Tämä on tosiaan aika iso ja ratkaiseva haaste, jonka sinänsä myös valtiovarainministerikin on tunnistanut, mutta hieman erikoista minusta tämä hallituksen polttoaineverotukseen liittyvä politiikka on, tavallaan päinvastaista kaikkien niiden tavoitteiden kanssa, jotka täällä tuntuisivat olevan sinänsä jaettuina.

Lopuksi haluan ehdottomasti kannattaa edustaja Hyrkön esitystä. Se oli mielestäni mainio ja tarpeellinen, ja toivottavasti se saa täällä salissa kannatuksen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

16.12 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos näistä kolmesta kansalaisaloitteesta ihan jokaiselle niiden allekirjoittajalle, itsekin yhden niistä valmistelussa ja sen tekemisessä mukana olleena.

Tästä ilmastomuutoksesta, reilusta siirtymästä kun on puhuttu, siis siitä, että nyt vastaan ilmastomuutokseen ja otetaan koko Eurooppaa tiukemmat hiilineutraalisuustavoitteet käyttöön 2035, mihin Suomessa on aika laajasti sitouduttu, pois lukien tietysti perussuomalaiset, jotka ovat todenneet, että se on liian tiukka, mutta näillä mennään. Tämöinen parlamentti meillä on, ja tällaisilla voimasuhteilla sitten mennään 2035:n mukaan. Eikä se vielä oikeastaan ole sinänsä olennainen kysymys, vaan olennainen kysymys on se, että jos tehdään sitten sitä reilua siirtymää, niin miten se käytännössä toteutuu. Toteutuuko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

se todella siten, että pienituloiset laitetaan sen siirtymän maksajaksi, kuten ehkä valitettavasti on tässä maassa vähän käynyt, mitä tulee nimenomaisesti autoiluun? On korostettu sitä, että pitäisi siirtyä käyttämään vähäpäästöisempiä ajoneuvoja, ja mitä se sitten tarkoittaa käytännössä? Se tarkoittaa sähköautoja ja se tarkoittaa hybridejä — no, hybridien päästöistä voidaan olla tietysti montaa mieltä, kun katsotaan niitä tosiasiallisia päästöjä, mutta kuitenkin, vaikka sähköautoja. Hintatasot, kaikki tietävät, liikkuvat kymmenissä ja kymmenissä tuhansissa euroissa, kun vastaavasti suomalaisen autoilijan auton keskihinnassa puhutaan muutamista tuhansista euroista, jossain 4 000 ja 5 000 euron välillä. Eli se todellisuus on aika toinen. Pienituloisilla ihmisillä ei siis käytännössä ole ollut varaa ostaa sähköautoja, eikä meillä ole ollut vielä niin isoa käytettyjen sähköautojen markkinaa, joka olisi mahdollistanut pienituloisille ihmisille sähköauton ostamisen.

No, nämä kolme kansalaisaloitetta, jotka on tehty, on myös tehty ajassa, jossa polttoaineneiden hinnat pumpulla olivat ihan poikkeuksellisen korkeat, oli yli kaksi ja puoli euroa, jopa kaksi euroa 70 senttiä -tasolla. Siinä mielessä pystytte varmaan ymmärtämään, minkä takia näitä on tehty. Siihen yhdistettynä viime hallituksen harjoittama politiikka, jossa ensin korotettiin polttoaineveroa ja heti perään todettiin, että no kun ei me oikein voida vaikuttaa maailmanmarkkinahintaan. Ja jakeluvetoiteessa tehtiin päätöksiä, joissa ei huomioitu samaan aikaan esimerkiksi kompensatiota, jolla varmistettaisiin se, että esimerkiksi suomalaisen autoilijan, pienituloisen autoilijan, veronmaksurasitus ei kasvaisi siellä pumpulla.

No mennään näihin muutoksiin kohta, mitä nyt on tähän politiikkaan tehty osittain myös näiden kansalaisaloitteiden, suomalaisen yhteiskunnan, suomalaisten äänestäjien antaman paineen vuoksi. Mitä muutoksia on tehty, mennään siihen:

Ensinnäkin tässä hallitusohjelmassa, huolimatta tästä vaikeasta taloustilanteesta, ensi töikseen kevennettiin polttoaineverotusta noin 170 miljoonalla eurolla. Ja miksi se on historiallista? Se on historiallista siksi, että tietojeni mukaan se on ensimmäinen kerta, kun tässä maassa on ikinä kevennetty polttoaineverotusta. Aiemmin tässä maassa on aina vain korotettu polttoaineveroa. Ja uskallanpa lyödä melkein pääni pantiksi, jos näin uskaltaa sanoa, että mikäli perussuomalaiset eivät olisi mukana tässä hallituksessa ja tahtipuikkoa heiluttaisivat esimerkiksi sosiaalidemokraatit vihreiden tuella, polttoaineveroa oltaisiin korotettu ja sillä oltaisiin pyritty esimerkiksi saavuttamaan sitten hiilineutraalimpaa Suomea ja toisaalta myöskin vahvistamaan julkista taloutta autoilijoiden lompakosta. Nyt näin ei toimita. Tämän lisäksi hallitus on edelleen sitoutunut tähän jakeluvetoiteeseen, toki jätti nyt korottamatta sitä, mikä aiheutti esimerkiksi sen, että pumppuhinnat eivät pumpulla nouseet kymmeniä senttejä tämän vuoden alusta. Sekin on aika merkittävä muutos.

Toisekseen jakeluvetoite kyllä tulee tämän hallituskauden aikana nousemaan, mutta hallitusohjelmassa on myös sitten sitouduttu kompensoimaan tämä jakeluvetoiteen aiheuttama hinnannousu kuluttajille, mihin esimerkiksi tämä polttoaineen veron 170 miljoonan alennus liittyy, sen lisäksi siihen hiilidioksidikomponenttiin tehtävä 100 miljoonan euron alennus ja ajoneuvoveron perusveroon tehtävä 50 miljoonan euron alennus, joka nimenomaan kohdistuu niihin autoihin, joilla pienituloiset yleisesti ottaen ajavat.

Tämän lisäksi siellä on myös työn verotuksen alennuksia noin 405 miljoonalla eurolla hallitusohjelmassa tämän hallituskauden aikana, mikä aikaansaa sen, että kuluttajan ostovoima on vahvempi, ja mahdollistaa esimerkiksi sen, että tässä siirtymävaiheessa pienituloisilla on mahdollisuus pärjätä ja kulkea sinne töihin. Tämä liittyy myös olennaisesti esimerkiksi suomalaisen teollisuuden ja logistiikkapuolen kilpailukykyyn, ja SKAL onkin to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

dennut, että nämä polttoaineiden alennukset ja nämä ovat positiivinen uutinen suomalaisen kuljetuslogistiikan kilpailukyvyille. Myös tätä jakeluvetoisuuden pitämistä tällä tasolla tänä vuonna SKAL piti positiivisena asiana.

Tosiaan äänestämällä voi vaikuttaa, kansalaisaloitteella voi vaikuttaa. Uskallan väittää näiden kansalaisaloitteiden osalta, että tällä luodulla paineella on saatu aikaan se, että ensimmäistä kertaa on alennettu esimerkiksi polttoaineiden verotusta. Se ei ole ihan yksinkertainen juttu. [Suna Kymäläisen välihuuto] — Teillä on kokemusta sosiaalidemokratiaa kyllä polttoaineiden korottamisesta. Olisitte varmasti korottaneet sitä, jos olisitte hallituksessa. Ja jos te sanotte nyt, että polttoaineiden hinta on yli kaksi euroa, niin te tiedätte varmasti, että ilman näitä alennuksia se olisi vielä enemmän kuin se on tällä hetkellä, eikö näin ole? [Suna Kymäläinen: Voi, voi!] — Näin, voi voi, voi voi, näin se vaan kuuluu on.

Mutta reilu siirtymä tosiaan tarkoittaa sitä, että myös pienituloiset ja keskituloiset pidetään mukana siinä siirtymässä. Ja minun mielestäni hallitus on lähtenyt ratkaisemaan tätä aika positiivisella tavalla, [Suna Kymäläinen: Ei muuta kuin sosiaaliturvavaleikkaukset kehiin!] positiivisella tavalla, jossa pidetään huoli siitä, että suomalainen pienituloisen pysyy liikkumaan töihin ympäri Suomea, ja tällä linjalla kannattaa jatkaa, kunnes olemme saavuttaneet tilanteen, jossa jokaisella suomalaisella on varaa myös niihin sähköautoihin. Toki kannatan teknologianeutraalia näkökulmaa, lähestymistapaa tähän, koska olennaista ei ole se, mikä moottori siellä on, onko se sähkö, onko se vety, onko se polttoaine, olennaista on se, että niistä ei synny päästöjä, kunhan me pidetään huolta siitä, että kaikilla Suomessa ympäri Suomea on varaa liikkua. [Suna Kymäläinen: Tästä olemme samaa mieltä!] Kiitos vielä kerran kaikille allekirjoittaneille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

16.18 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Osoitan suuren kiitokseni kansalaisaloitteisiin osallistuneille. Onhan se selvää, että ajan saatossa autoilijoiden harteille on kaadettu maksuja kohtuuttomasti. Nykyinen hallitus torppasi edellisen hallituksen valitsemien tien korottaa polttoaineiden hintoja huomattavasti. Jos edellinen hallitus olisi voimissaan, niin polttoainetoteemis näkyisi kymmeniä sentoja kalliimmat kuluttajahinnat. Viherveroja on säädetty vuosikymmenten varrella niin, että kansantaloutemme itse asiassa kärsii ylikalliista autoilusta ympäristöhämmän takia. Sähköautoilu vapaamatkustaa bensa- ja dieselautoilun kustannuksella. Ei kaikilla ole varaa sähköautoon, mutta se ei poista liikumisen välttämättömyyttä. Laajemmin Suomessa julkinen liikenne ei ole uskottava vaihtoehto, vaan autoilu on pakollista. Kipuraja autoilijoille on ylitetty, ja työtä autoilun hintojen kohtuullistamiseksi tulee jatkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savio.

16.19 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Orpon hallitus on toteuttanut merkittäviä autoilun verotusta keventäviä toimia. Ne eivät ole sisällöltään täsmälleen samanlaisia kuin näissä kansalaisaloitteissa on esitetty, mutta taloudelliselta mittakaavaltaan ne ovat olleet erittäin merkittäviä, varsinkin kun otetaan huomioon nykyinen hyvin vaikea julkisen talouden tilanne, jossa valtio velkaantuu tänäkin vuonna lähes 13 miljardia euroa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on ollut parantaa liikkuvuutta, helpottaa kansalaisten työssäkäyntiä ja edistää yritysten kuljetuksia sekä lisätä kansalaisten käytössä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

olevia tuloja. Hallitus onkin keventänyt tämän vuoden alusta lukien polttoaineiden valmisteveroja noin 170 miljoonalla eurolla kompensoidakseen jakeluvelvoitteen noususta aiheutuvien pumppuhintojen nousun. Tämän lisäksi ajoneuvoveron perusveroa kevennettiin vuoden alussa 50 miljoonalla eurolla painottaen vanhempaa autokantaa — sellaisella autolla moni suomalainen edelleen ajaa. Käytännössä ajoneuvoveron alennus on hyödyttänyt erityisesti monia pienituloisia, joilla ei ole varaa uuden auton hankintaan. Mielestäni tämä ajoneuvoveron alennus onkin kohdentunut erittäin oikeudenmukaisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Lisäksi polttoaineverotuksen hiilidioksidiverokomponenttia tullaan edelleen keventämään 100 miljoonalla eurolla hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti.

Kokonaisuudessaan voidaan arvioida hallituksen vastanneen määrätietoisesti autoilevien suomalaisten huoliin liikkumisen kalleudesta, vaikka se ei ole tapahtunutkaan täsmälleen kansalaisaloitteissa esitetyllä tavalla. Kuten edustaja Bergbom edellä totesi, käsitelyssä olevissa kansalaisaloitteissa ilmaistulla kansan tahdolla on ollut mitä ilmeisimmin vaikutusta nykyisen hallituksen harjoittamaan järkevään politiikkaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

16.22 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi täytyy kiittää kansalaisaloitteiden tekijöitä ja niitä, jotka ovat koonneet nämä yli 50 000 allekirjoitusta. Kerran olen itsekin tuohon prosessiin ryhtynyt, ja tiedän, kuinka valtavan iso työ se on. On tärkeätä, että meillä Suomessa on kehitetty tällainen suoran demokratian instituutio ja sitä myöskin käytetään. Siinä suhteessa kiitokset.

Myöskin valiokunta, joka näitä aloitteita on nyt tässä käsitellyt, on päätenyt omaan ratkaisuunsa. En kritisoi sitä, en ota siihen kantaa.

Mutta ottaisin kantaa yhteen ainoaan kulmaan, joka liittyy tähän dieselin käyttövoimaveroon. Tämä on periaatteellisempi puheenvuoro, ei käytännöllinen puheenvuoro, ei siis tähtää mihinkään varsinaiseen esitykseen. Periaatteellisesti olen ymmärtänyt, että tämän dieselveroksi kutsutun veron perussisältö on ollut siinä, että dieselin hinta pumpulla on yksityisautoilussa ollut reilusti alempi kuin bensiinin hinta ja tällä dieselin käyttöverolla on haluttu kompensoida sitä eroa, mikä on halvemmalla dieselpolttoaineella verrattuna bensiinin käyttöön. Nyt ainakin viime vuosina tässä on tämä perinne jo muuttunut, ja dieselautojen omistajat tietysti happamina toteavat, että on kohtuutonta, että he maksavat sekä dieselin käyttövoimaveron että lähestulkoon samaa — ja välillä jossain tilanteessa jopa kalliimpaa — polttoaineen hintaa pumpulla kuin bensiiniautojen käyttäjät. Ja tässä suhteessa saattaisi olla kyllä paikallaan harkita kunnolla tämän ongelman oikaisemista. Silti tunnistan sen lähtökohdan, että tämä polttoainevero on välttämätön. Se on yksi tapa, jolla me pyrkisimme pääsemään itse asiassa fossiilipolttoaineista eroon, mutta myöskin budjetäriset perusteet ovat siinä kyllä painavia. Mutta tuo ero, mikä nyt on ollut tuossa dieselautojen, kun puhutaan yksityiskäytöstä, ja bensiiniautojen välillä, pitäisi jollain tavalla pystyä ratkaisemaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigeliu.

16.24 Joakim Vigeliu ps: Arvoisa puhemies! Käsitelyssä on kolme kansalaisaloitetta, ja haluan siksi ensimmäiseksi kiittää jokaista aloitteen allekirjoittajaa, koska nämä ovat arvokkaita tapoja viedä viestiä eteenpäin eduskunnalle. Itse asiassa tässä aloitteessa, jota olin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

vajaat pari vuotta sitten myös itse tekemässä, valmistelemassa nuorisojärjestön hallituksessa, ensimmäinen lause kuuluu seuraavasti: ”Tämän kansalaisaloitteen tarkoituksena on lähettää eduskunnalle viesti siitä, että liikkumisen kustannukset ovat ylittäneet kipurajan.” Tämä on se perusviesti, minkä tämä kansalaisaloite pyrki lähettämään eduskunnalle. Kuten edustaja Bergbom aiemmin totesi, se viesti on vastaanotettu nyt eduskunnassa. Meillä on historiallista politiikkaa nyt tekeillä Suomessa. Nimittäin tämä hallitus, toisin kuin edeltävä hallitus, alentaa polttoaineen verotusta. Niin ei tehty edellisessä hallituksessa, eikä niin tehty sitäkään edeltäneissä hallituksissa. Viimeiset vähintään kolme hallituskautta polttoaineveroa on kasvatettu. Keskimäärin joka toinen vuosi polttoaineen verotus on noussut, ja pyrkimyksenä siinä on ollut tietysti käyttää autoilijaa lypsylehmänä valtiontalouden epätasapainon paikkaamiseksi.

Mutta tälle politiikalle on nyt tulossa muutos. Polttoaineveroa on alennettu. Ajoneuvo-veroa on alennettu. CO₂-komponenttiin on tullut veronkevennys. Ennen kaikkea se jakeluvelvoitteen raju nousu, hintapommi, mikä Marinin hallituskauden loppupuolelta olisi iskenyt autoilijan kukkaraan, on purettu. Sieltä olisi tullut kymmeniä senttejä kalliimpaa polttoainetta. Eli jos näitä kansalaisaloitteita, sitä painetta ja lopulta äänestäjien mandaattia täällä eduskunnassa ja nyt tällaista enemmistöhallitusta ei olisi, todennäköisesti meillä olisi kalliimpaa, kymmeniä senttejä kalliimpaa, polttoainetta pumpuilla tällä hetkellä. Ja todennäköisesti se hallitus, joka olisi Säätytalolla luotu, kasattu ja joka ei olisi ollut kokoomuksen, perussuomalaisten, KD:n ja RKP:n varassa, olisi itse asiassa tehnyt myös lisää päätöksiä polttoaineverotuksen korottamisesta. Se on todennäköistä, kun katsotaan, millaisia hallituksia meillä Suomessa on aiemmin ollut. [Suna Kymäläinen: Suomen hallituksissa on ollut kaikkia puolueita aiemmin!] Eli kyse ei ole vain siitä, että jakeluvelvoitteen muodostama hinnannousupaine olisi pumpannut niitä pumppuhintoja ylöspäin, vaan sen lisäksi olisi tullut vielä uusia päätöksiä korottaa verotusta. Ja te tiedätte sen myös siellä demareissa. Te tiedätte, että te olisitte menneet hallitukseen korottamaan polttoaineveroa.

Vielä viimeisinä sanoina haluan kiittää jokaista aloitteen allekirjoittajaa, paineen luoja tässä. Tämä hallitus tekee sen muutoksen, mihin edellisistä hallituksista ei ollut.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

16.27 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että vaikka kysymys on uudesta kansanedustajasta, niin tässä mennään kyllä poikkeuksellisen pitkälle ja röyhkeälle linjalle siinä, että osataan ikään kuin olla ennustajia, mitä olisi toisenlaisella hallituspohjalla tapahtunut. [Sheikki Laakson välihuuto] Tämä on vaan jossittelua ja arvailua eikä mielestäni sellaista puhetta, joka ansaitsisi eduskunnan salin kaltaisen ympäristön puhuttavaksi.

Itse tähän asiaan, kansalaisaloitteeseen, joka täällä on käsittelyssä. Myös itse omalta osaltani haluan korostaa tämän kansalaisaloitteen arvokkuutta ja sitä tärkeyttä, että kansalaisilla on väylä tuoda asioita tänne eduskuntaan ja vaikuttaa omalta osaltaan eduskunnan päätöksiin. On aivan totta, kuten täällä on todettu, että tämä istuva hallitus tekee historiallisen polttoaineverojen alennuksen, mutta sitten sen varjolla jätetään kyllä itse kokonaisuudesta monia asioita, mitkä suomalaisen tielläliikkujaan tai pienituloiseen autoilijaan tai pienituloiseen työmatkalaiseen tulevat lopulta kohdistumaan. Eli jätetään kokonaan mainitsematta niitä elementtejä, joissa todellisuudessa käy leikkuri. Esimerkiksi viime hallituskaudella tämän jakeluvelvoitteen väliaikaisen alentamisen lisäksi tehtiin kilometrikor-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

vauksiin, työmatkakorvauksiin, korotukset, jotka te olette leikanneet, ja siinä oli kysymys useammasta kymmenestä sentistä, itse asiassa suuremmasta summasta autoilijalle kuin mitä te tällä polttoaineiden veronalennuksella nyt tulette autoilijoille tarjoamaan. Tämän lisäksi teillä tulee mittavat sosiaaliturvaleikkaukset — ne ovat jo tällä hetkellä voimassa — jotka nimenomaan vaikeuttavat näiden pienituloisten ihmisten mahdollisuutta ostaa tätä polttoainetta. [Sheikki Laakso: Sosiaaliturvallako sitä pitää ostaa?] — Kyllä, kaikilla tuloilla on vaikutusta. — Kun te sanotte, että te kompensoitte vaikkapa näitä työmatkakorvauksiin tehtyjä leikkauksia tai sitä, että edelleenkin polttoaineet ovat pumpuilla yli kahden euron, niin samanaikaisesti te teette ihmisille useiden satojen eurojen heikennyksiä kuukausituloihin. Ei sitä tällä kymmenen sentin polttoaineveron alennuksella millään tavalla kompensoida.

Eli kun puhutaan pienituloisista ihmisistä ja heidän mahdollisuuksistaan, niin silloin täytyy olla rehellinen ja katsoa siinä keinovalikoimassa niitä kaikkia keinoja, joita te teette. Me emme olisi missään tapauksessa valinneet näitä kaikkein köyhimpiin ihmisiin kohdistuvia sosiaaliturvaleikkauksia, jotka vaikuttavat normaalielämään. Me emme olisi valinneet [Puhemies koputtaa] kilometrikorvauksista leikkaamista, joka vaikeuttaa esimerkiksi työhön pääsemistä. Eli kyllä tässä... [Puhemies: Edustaja Kymäläinen, pyydän siirtymään...] — Otan uuden puheenvuoron kohta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.31 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Minäkin kiitän osaltani tähän alkuun aloitteen tekijöitä. On varsin hienoa, että kansalaiset ovat aktiivisia ja tekevät aloitteita ja sitten täällä salissa niitä käsitellään, kuten kuuluu.

Täytyy tähän keskusteluun kuitenkin osallistua myös siltä kantilta, että olemme kuulleet vielä viime vaaleissa ehdolla olleita henkilöitä, jotka nyt ovat kansanedustajia, ja ehdolla ollessaan he lupailivat kovasti ja paljon, suurin piirtein, että bensaveron, polttoainevero häviää kokonaan ja eivät maailmanmarkkinahinnat vaikuta ja niin poispäin. Ne olivat hyvin vaikuttavia videoita. No, nyt sitten kun kuuntelee heidän puheitaan täällä salissa tällä hetkellä, niin onhan se mielenkiintoista. Argumentit ovat senkaltaisia, että... Edelleenkin, kun perustelette kurjia leikkauksia, niin ne kaikki ovat sen takia, koska edellinen hallitus. No, nyt sitten te täällä jo näitte pitemmälle niin, että jos edellinen hallitus olisi nytten hallituksessa, niin polttoainehinnat olisivat vielä korkeammat kuin tällä hetkellä. Ja kun katsotaan pumppuhintoja, niin nehan ovat pitkälle yli kahden euron tälläkin hetkellä, vaikka te keuhutte täällä, että bensa ja diesel on halpaa, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] hyvin erikoista.

Ja edustaja Kymäläinen tuossa totesi ja itse myös käytän puheenvuoron siitä, että jätätte kyllä mainitsematta sen, miten se työmatkalainen, duunari, joka joutuu ajamaan niitä työmatkoja, kärsii näistä teidän päätöksistänne. Se ei ole edellisen hallituksen vika, eikä se tapahtuisi, jos me olisimme hallituksessa. Jätitte sanomatta työmatkavähennysleikkauksen. Elikkä tämän määräaikaisen matkakuluvähennyksen, mikä oli Sanna Marinin hallituksen päätös, te leikkasitte pois. Se vaikuttaa hyvin merkittävästi polttoaineen kulutuskustannuksiin ja työmatkakustannuksiin. Ja sitten myös asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuosuus nousee 750 eurosta 900 euroon. Unohditte tällaisen pienen seikan sanoa äsken tuossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Mutta hyvin vaikuttavaa verbaliikkaa tämä teillä kyllä on, että nyt leikkaatte, koska edellinen hallitus. Ja nyt, jos olisi edellinen hallitus hallituksessa, niin polttoainehinnat olisivat hirveän korkealla, [Miko Bergbom: Se on totta, se on totuus!] ja kuitenkin ne ovat tällä hetkellä yli kahta euroa. Arvoisat edustajat, hyvin mielenkiintoista kuunneltavaa. [Miko Bergbom: Se esitys äänestettiin kumoon!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

16.33 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Täytyy tosiaankin kiittää näitä kansalaisaloitteitten tekijöitä, koska nämä kansalaisaloitteet on todellakin tehty ajassa, kun oli pumpulla hinta kaksi ja puoli euroa, taisi vissiin olla jopa kaksi ja seitsemänkymmentäkin, jota se saattaisi olla edelleen, jos ei hallitus olisi vaihtunut tässä välissä.

Jakeluvelvoitteen laskuhan, tai ei niin sanotusti lasku vaan estäminen, teki aika ison siivun vielä tähän koko keskusteluun, ja jos puhutaan, että verrattaisiin tätä hallitusta viime hallitukseen ja niihin tilanteisiin, minkä takia maailmankaupan hinnat olivat vähän tähtitieteellisiä, niin oltaisiin puhuttu aika korkeista summista, mitä tälläkin hetkellä täällä oikeasti olisi.

Yksi tyypillinen juttu on tässä, että en niin ihmettelekään, että kaikki asiat eivät mene kohdalleen, koska oli hämmästyttävää kuulla, että edustaja Kiljunen ei todellakaan tiedä, mihin perustuvat dieselin tämänhetkinen hinta ja bensan hinta ja minkä takia ylipäätään dieselperitään, niin sanotusti käyttövoimaveroa, peritään. Se perustuu siihen, että dieselistä peritään 26 senttiä litralta vähemmän polttoaineveroa valtiolle kuin bensasta, [Kimmo Kiljunen: Kyllä!] elikkä ei missään nimessä siitä, mikä on joku pumppuhinta tuolla. Pumppuhinta muodostuu näistä kaikista. [Suna Kymäläinen: No miksi sitä veroa ei lasketa?] Tietysti yksi, mikä tässä keskustelussa on aina ollut hämmäntävää, on, että kun edelliset hallitukset, kaikki edelliset hallitukset, ovat koko ajan suunnanneet autoveroa, on vähennetty autoveroa, että hyvävaraiset saavat ostettua uusia autoja, ja samaan aikaan se vero on siirretty käyttövoimaveroihin. Eli niille, jotka joutuvat ajamaan niillä 500 euron Opel Astroilla, lävätetään vaan koko ajan lisää summaa. Voin kertoa hyvänä esimerkkinä: oman äitini autosta joutuu tällä hetkellä maksamaan 800 euroa vuodessa käyttövoimaveroa, ja se on edellisten hallitusten aikana vaan siirretty sitä varten, että ne, keillä on ollut ennestään rahaa, voivat ostaa vielä hienompia autoja, kun on autoveroa tiputettu. [Suna Kymäläinen: Nytkö se muuttuu teidän johdosta?] Meillä muutettiin juuri näin, että auton käyttövoimaveroa tultiin laskemaan nimenomaan niistä halvimman luokan autoista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niemi.

16.35 Veijo Niemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa ainoastaan yhden selkeän epäkohdan, mikä minun mielestäni ja monen minuun yhteydessä olleen kansalaisen suhteen on varsin iso epäkohta. Nyt kun kansalainen on valvetunut ja haluaa hankkia tällaisen hybridiajoneuvon — elikkä että se osaltaan toimii polttoaineella, osaltaan toimii akulla — ja otetaan esimerkiksi kaksi täysin samanlaista autoa rinnakkain, toinen on bensahybrid, toinen on dieselhybrid, niin on varsin kohtuutonta mielestäni, että tämän bensahybridin käyttömaksu on vuodessa 47 euroa, mutta tämän dieselhybridin käyttömaksu vuodessa on 477 euroa. En minä eikä moni muukaan kansalainen ymmärrä, millä perusteella näin on,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

kun esimerkiksi eilen tänne tullessani katsoin, että 95E:n hinta on 1,97 ja dieselin hinta on 1,97. Hieman järkeä pitäisi olla tässäkin asiassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.37 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Ajattelin ottaa vielä vastauspuheenvuoron edustaja Kymäläisen puheenvuoroon siitä sattuneesta syystä, että hän totesi jotakuinkin niin, että on uudelta kansanedustajalta — pahoittelen, jos sanamuotoni on väärä — ”röyhkeää” käyttää puheenvuoro, jossa vihjataan siihen suuntaan, että te, jos istuisitte nyt hallituksessa, olisitte ehkä tehneet uusia polttoaineveron korotuksia. No se on tietysti spekulatiivinen väite minulta, mutta perustan sen itse asiassa viimeisen kymmenen plus vuoden näyttöön, [Suna Kymäläinen: Perussuomalaisetkin oli hallituksessa neljä vuotta!] viimeiseen kolmeen hallituskauteen. Hallituksessa tehdään aina kompromisseja, mutta viimeiset kolme hallituskautta, tätä edeltävää hallituskautta, [Suna Kymäläinen: Perussuomalaiset oli myös!] jokaisessa on korotettu polttoaineveroa.

Voin listata täältä: Lukujen valossa näyttää siltä, että olisi todennäköistä, että tälle kaudelle 2023—2027 olisi iskenyt jonkinlainen polttoaineveron korotus, jos toisenlainen hallitus olisi saatu kasaan Säätytalolla. Nimittäin polttoaineveroa on korotettu 2012, 2014, 2015, 2017 ja 2020, siis lähes joka toinen vuosi 2010-luvulla, viimeisimpänä teidän aikaansaannoksenne. Eli olettaisin, että jos meillä olisi jotain muuta kuin kokoomuksen, perussuomalaisten, KD:n, RKP:n varaan rakentuva hallitus ja jos perussuomalaiset eivät olisi pitäneet tästä voimakkaasti ääntä ennen vaaleja ja jos toisaalta tällaisia kansalaisaloitteita, useita kansalaisaloitteita — yli 50 000 allekirjoittajaa keränneitä kansalaisaloitteita — ei näin runsaslukuisesti oltaisi lähetetty tänne eduskuntaan, niin tilanne olisi tällä hetkellä tosiasiallisesti toinen. Ja kyllä voi spekuloida tämän näytön valossa, että te olisitte olleet korottamassa vielä entisestään polttoaineveroja tai ainakin autoilun kustannuksia noin kokonaisuutena. [Sheikki Laakson välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

16.39 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten sanoin ensimmäisessäkin puheenvuorossani, kansalaisaloite on arvokas vaikuttamisen väline ja on hyvä, että näitä keskustelunavauksiakin eduskuntaan tulee ja että sieltä tulee myös konkreettisia toimia. En kuitenkaan usko, että nämä aloitteen allekirjoittajat nyt aivan valtavan laajaa tyytyväisyyttä tästä lopputulemasta ovat esittämässä. Tämäkin on tietenkin omalta osaltani spekulatiota, mutta todellisuudessa näillä ihmisillä, jotka ovat pienituloisia, on vähemmän käytettävissä olevaa rahaa niihin normaaleihin palveluihin tai arjessa elämiseen, asumiseen, lääkkeiden ostamiseen — te muuten korotitte lääkkeiden hintaa — kuin polttoaineveron tai auton käyttövoimaveron alennusten osalta nämä kuluttajat tulevat kokemaan.

Edustaja Laakso totesi, että näillä autoveroilla on ollut se vaikutus, ettei pienituloisilla ihmisillä ole ollut mahdollisuutta ostaa kalliimpia autoja. [Sheikki Laakson välihuuto] Ette kai te todellakaan usko, että teidän toimenpiteidenne myötä näillä ihmisillä olisi sen paremmat mahdollisuudet? Päinvastoin, heillä on vähemmän käytettävissä olevaa varallisuutta. Nyt he eivät ainakaan voi hankkia uudempaa autoa, joka kuluttaisi vähemmän tai olisi käyttövoimaltaan jotain muuta kuin diesel tai fossiiliset polttoaineet. [Sheikki Laakso: Suunta on parempi!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Ja mitä tulee tähän keskusteluun polttoaineverojen korotuksesta, ne vuosiluvut, joita täällä edustaja luetteli, pitävät paikkansa ja se on aivan totta, mutta haluan muistuttaa, että kaikki eduskuntapuolueet Liike Nytiä lukuun ottamatta ovat olleet näissä hallituksissa näinä edeltävinä vuosina, niinä vuosina, joita te luettelitte, tekemässä näitä päätöksiä. Myös perussuomalaiset ovat olleet nostamassa polttoaineveroja.

Kuten totesin edellisessä puheenvuorossani, on totta, että tämä hallitus on nyt historiallisella tiellä siltä osin, että polttoaineiden verotus laskee. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Me olemme kaikki varmasti sitä mieltä, että polttoaineiden hinnat tuolla pumpulla ovat tavalliselle kuluttajalle liian korkeita tällä hetkellä. [Miko Bergbomin välihuuto] Niitä keinoja, joilla pystytään tähän vaikuttamaan, tulee etsiä, mutta senkin totesin edellisessä puheenvuorossani jo, että kokonaisuus vaikuttaa enemmän kuin yksittäiset veroelementit. [Sheikki Laakso: Kohta on kolme minuuttia!] — Minä voin juosta tuonne pönttöön, että saan puhuttua loppuun. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kokonaisuudessaan se, mitä ihmisillä on käytettävissä arkensa kustannuksiin, on vaikuttavampaa, kuten äsken totesin, kuin yksittäiset veromuutokset. Ja siitä te ette valitettavasti pääse mihinkään, että esimerkiksi asumistuen leikkaukset tulevat vaikeuttamaan monien pienituloisten, työtä tekevien ihmisten arkea ja vaikuttamaan myös niihin ratkaisuihin, onko mahdollisuus tankata pumpulla bensaa autoon, kun he joutuvat jo tällä hetkellä murehtimaan sitä, onko heillä rahaa asua, onko heillä koti päänsä päällä, tai ostaa lääkettä tai saavatko he ruokaa. Ihmiset ovat tuolla leipäjonoissa, ja silloin tällaiset yksittäiset elementit sen kustannuksella, että tulee kuitenkin muita leikkureita, jäävät valitettavan laihoksi. Sen takia näitten kokonaisvaikutusten, miten ne kohdistuvat yksittäisiin ihmisiin, vaikutusta ja niiden merkitystä korostetaan.

Nyt tässä tuntuu, että keskitytte poliittisen voiton ottamiseen tämän yhden veronalennuksen osalta mutta jätätte kertomatta monta oleellista asiaa, mitkä ihmisten arjessa tällä hetkellä vaikuttavat. Siksi me oppositiossa tuomme myös tämän äänenpainon tähän keskusteluun riippumatta siitä, olemmeko me samalla linjalla sen suhteen, että autoilun kustannuksia kuluttajilta tulisi vähentää. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto — Sheikki Laakso: Keskustellaan nyt näistä kansalaisaloitteista!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

16.44 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja taitaa haluta laajentaa nyt keskustelua autoilun kustannuksista ja polttoaineiden hinnoista jonnekin ihan muualle, mihin tämä keskustelu ei liity. [Suna Kymäläinen: Te puhuitte kompensoinnista!] Ymmärrän kyllä. Teillä olisi mahdollisuus käydä noita sosiaaliturvaan liittyviä keskusteluja täällä myös monissa muissa asiakohdissa, mutta puhutaan nyt tähän autoiluun liittyvistä asioista.

Edustaja Suhonen, te esitte muutaman väitteen, ja minulla ei nyt anna periksi, että minä en reagoisi tähän. Minä voisin olla reagoimatta provosointiin, mutta minun on pakko todeta pari faktaa tähän asiaan liittyen.

Yksi fakta on se, että te totesitte, että me olemme syyttäneet, että edellinen hallitus ei tehnyt toimia ja sen takia me joudumme leikkaamaan. Katsotaanko Rinteen hallitusohjelmaa ja myös Marinin hallitusohjelmaa — sama hallitusohjelmahan se on, kun sitä ei muutettu? Eikös ole niin, että viime hallitus sitoutui siihen, että vaalikauden loppuun mennessä julkinen talous on tasapainossa? Näin taisi lukea teidän hallitusohjelmassanne. [Suna Kymäläinen: Lupasitteko te, että velkaantuminen loppuu?] — Nyt on minun vuoroni puhua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

— Teidän hallitusohjelmassanne luki, että te olette sitoutuneet laittamaan julkisen talouden tasapainoon vaalikauden loppuun mennessä. No näinhän ei käynyt, ja se on se syy, minkä takia nyt tehdään näitä historiallisen korkeita sopeutustoimia. Eli tästä me voidaan varmaan olla yhtä mieltä. Tämä ei sinänsä ole edes riidan aihe, tämä on kiistaton fakta. Tämä on täysin kiistaton fakta, ei tässä tarvitse riidellä. Menneet ovat menneitä, nyt tehdään sopeutustoimia sen takia, että niitä ei ole aiemmin tehty ehkä niin paljon kuin olisi pitänyt. Se on fakta.

Sitten toinen fakta on se, että te olitte tehneet päätöksen jakeluvuoroituksen korottamisesta vuodelle 24. Tämä on kiistaton fakta. Eduskunta käsitteli sitä asiaa viime vuoden puolella, jolloin tehtiin uusi päätös siitä, että hetkonen, vuonna 24 jakeluvuoroite ei tule nousemaan. Ja siihen yhdistetään hallitusohjelma, jossa on ensi kertaa päätetty jakeluvuoroituksen tulevien nousujen kompensoimisesta kuluttajalle, eli jakeluvuoroituksen aiheuttama hinnannousu pumpulla kompensoidaan sille autoilijalle. Tämmöistä päätöstä ei ole ollut. Eli nämä ovat kiistattomia faktoja, mitä nyt on tehty. Nämä ovat muutoksia, joita ei ollut aiemmin.

Nämä olivat ne kaksi keskeistä. Te sanoitte, että syytetään jostain jakeluvuoroituksesta, josta ei ole edes päätöksiä, ikään kuin viime hallitus olisi syypää siihen. Kyllähän te olitte, kun te olitte tehneet sen päätöksen. Nyt se muutettiin. Mutta ei mennä tähän. Halusin vaan nyt todeta näihin väitteisiin, että ei tämä mitään kiemurtelua ja kaartelua ole, nämä ovat faktoja, joista me voidaan toki keksiä vaihtoehtoisen todellisuuden faktoja, mutta totuus on kuitenkin se. Se ei siitä muutu mihinkään.

Ja joo, tämä keskustelu ei tosiaan liity nyt sosiaaliturvaan, tämä liittyy polttoaineiden hintoihin, näihin kansalaisaloitteisiin. Näillä kansalaisaloitteilla ei pyritty vaikuttamaan asumistuen tasoon, näillä ei pyritty vaikuttamaan lääkkeiden hintaan tai ansiosidonnaisen porrastamiseen. Niihin näillä kansalaisaloitteilla ei pyritty vaikuttamaan vaan autoilun kustannuksiin, ja tämä hallitus historiallisesti tässä maassa ensimmäistä kertaa alentaa polttoaineveroa. Se erottaa meitä, edustaja Kymäläinen. Te olette korottaneet polttoaineveroa, [Suna Kymäläinen: Kuten perussuomalaisetkin!] minä olen äänestänyt sen alentamisen puolesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.47 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! On toki ikävää, kuten juuri edellä kuultiin edustaja Bergbomilta, että keskustelu nimenomaan kansalaisaloitteista, jotka koskevat polttoaineiden verotusta ja autoilun verottamista, viedään tähän yleispoliittiseen keskusteluun sosiaaliturvasta tai sopeutustoimista, joita hallitus tekee. Kuten on ilmiselvää, tämä hallitus sopeuttaa, ja tämä hallitus sopeuttaa hyvin mittavissa määrin, mutta se tekee sen sen takia, että velallakin on hintansa. Velaksi elämisellä on hintansa. Ja se hinta oli aika korkea viime kaudella, ja se kävi kalliiksi. Teillä oli omat tavoitteenne työllisyystavoitteiden suhteen, työttömyystavoitteiden suhteen ja toisaalta myös velkasuhteen suhteen, [Suna Kymäläinen: Saitte historiallisen hyvän työllisyystilanteen!] ja siitä huolimatta näistä tavoitteista, mitkä asetettiin 2019 hallitusneuvotteluiden päätteeksi, te ette tavoittaneet yhtäkään. [Kimmo Kiljunen: Työllisyysaste!] — Ei, te ette tavoittaneet edes teidän aiemmin asetettua työllisyystavoitetta. Se ei toteutunut, ja se on yksi syy, minkä takia teiltä jäivät ne pienetkin sopeutustoimet teidän hallituskaudellanne tekemättä. Tämä on se iso ongelma. [Sheikki Laakso: Ne on rahalla tehtyjä työpaikkoja!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Kun Sipilän hallitus lopetti, alijäämät liikkuvat siinä miljardissa parissa. Kun teidän hallituksenne lopetti, alijäämät olivat kymmenen miljardin tuntumassa, ja me perittiin tällainen alijäämätaakka, ja toki, se on meidän taakkana nytten. Meidän tarkoituksena on jättää se tilanne parempana sitten seuraavalle hallitukselle, mutta juuri tämä on olennaista, kuka tekee ja mitä omalla vuorollaan. Me tasapainotamme taloutta.

Vielä viimeisenä haluan sanoa edustaja Kymäläiselle myös siitä, että kyllä, sopeutukset varmasti tuntuvat ihmisten arjessa, sekin on täysin riidaton ja kiistaton asia, mutta samanaikaisesti on hyvä muistuttaa, että noin 85 prosentilla suomalaisista käytettävissä olevat tulot joko kasvavat tai eivät laske merkittävästi. [Suna Kymäläinen: Ei pidä paikkaansa! — Miko Bergbom: Pitää paikkansa!] — Pitää paikkansa. Tämä on laskettu. — Sen lisäksi keskituloisen palkansaajan ostovoima kasvaa sadoilla euroilla, noin 700—750 eurolla. [Suna Kymäläinen: Mutta ei teidän toimienne johdosta!] — Kyllä tämänkin hallituksen veronkevennysten toimesta, edustaja Kymäläinen. Siinä on monia tekijöitä, mutta muun muassa siksi, että työn verotusta kevennetään.

Nämä ovat sitä kokonais kuvaa. Me voisimme kiistellä täällä sosiaaliturvaleikkauksista ja sopeutustoimista ja toisaalta ostovoiman paranemisesta ja palkkojen kasvusta, tai sitten me voidaan keskittyä tähän kansalaisaloitteeseen ja siihen, miten hienoa on, että tämä muutos on tapahtunut. Se muutos, minkä tekin myönnätte, historiallinen muutos autoilun hinnan ja autoilijan lypsylehmänä pitämisen sijasta keventävään suuntaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

16.50 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Onpa mukava, kun käymme keskustelua polttoaineista. Itsekin haluan kiittää kansalaisaloitteen allekirjoittaneita suomalaisia, että me voimme käydä tänä päivänä tämän keskustelun näistä tärkeistä asioista.

Samaan aikaan minä kysyn kansalaisaloitteen ensimmäisiltä allekirjoittaneilta ja tekijöiltä, edustajilta Vigelius ja Bergbom, miten nyt meni niin kuin omasta mielestä, [Kimmo Kiljunen: Käsi sydämelle!] kun me käymme tällä hetkellä tätä tärkeää keskustelua kansalaisaloitteen pohjalta. Te lupasitte, että polttoaineitten hinnat tulevat vielä enemmän alaspäin, ja kun me katsomme tällä hetkellä pumppuhintoja, niin valitettavasti omassakin maakunnassani Kainuussa pumppuhinnat pyörivät yli kahden euron hinnoissa, [Sheikki Laakson välihuuto] olipa kyse dieselistä tai oli kyse sitten bensiinistä. — Edustaja Laakso, kun huusitte välihuudon, niin kysyn teiltä myös, kun tuntuu, että teiltä, perussuomalaiset, on hävinnyt semmoinen todellisuudentaju ja tunne sitä tavallista arkielämää kohtaan: kun te toitte esille sen 500 euron Opel Astran — joo, tarkistin tilanteen, muutama Opel Astra on 500 eurolla myynnissä, mutta niittenkin hinnat ovat nousseet — niin kuinka te selitätte ja kerrotte nyt teitä äänestäneille Suomen kansalaisille, että se polttoaineen hinta ei tullutkaan alaspäin? Päinvastoin. [Sheikki Laakso: Onhan se tullut!] Päinvastoin kävi niin, että te olette työmatkojen verovähennysoikeutta leikanneet. Miten te kerrotte sille kainuulaiselle nuorelle perheenisälle tai äidille, joka kulkee yli 100 kilometriä työmatkaa, kuinka te kerrotte hänelle, [Sheikki Laakso: Mä kerron kouvolaalaiselle!] että nyt sitä oikeutta leikattiin?

Puhemies! Kun tätä jakeluvaihtokeskustelua ollaan käyty, niin haluaisin kysyä, edustaja Vigelius: Kuinka paljon se jakeluvaihte ensi vuonna sitten nousee hallituksen toimesta, vuonna 2025? Voisitteko kertoa? Ja voisitteko kertoa, paljonko se jakeluvaihte

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

nousee vuonna 2026? Nyt on annettu semmoinen kuva tämän keskustelun myötä, että se jakeluvelvoite on jäädytetty tälle nykytasolle. [Miko Bergbom: Kannattaisi olla kuuntele-massa täällä!] Ei ole, vaan se jakeluvelvoite nousee. [Välihuutoja perussuomalaisten ryh-mästä] Jään odottamaan, paljonko se jakeluvelvoite nousee ensi vuonna ja vuonna 2026 ja 2027.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

16.53 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyllä erikoinen tilanne, kun edustaja Bergbom sieltä salin perältä useampaan otteeseen on pyrkinyt nyt opasta-maan, mitä täällä salissa saa keskustella ja mistä aiheesta keskustellaan, ja sitten siellä, heti siinä vieressä, lähdetään itse samoille linjoille ja tuodaan esille edellisen hallituksen toi-menpiteitä, arvailuita ja muita — keskustellaan muun muassa siitä, tavoitettiinko näitä ta-voitteita. Kyllä esimerkiksi työllisyysasteen osalta te saitte poikkeuksellisen hyvän perin-nön edelliseltä hallitukselta huolimatta koronasta. [Sinuhe Wallinheimo: Kiitos Sipilän hallituksen työllisyystoimien! — Sheikki Laakso: Rahalla ostettu!] Huolimatta siitä, että korona tuli, nämä yritykset ja työpaikat säilyivät. Mitä on tapahtunut sitten vuodessa? 33 000 työtöntä enemmän kuin vuosi sitten, kun saitte tämän perinnön. En nyt lähtisi ihan hattua nostamaan tästä teidänkään toiminnastanne siltä osin.

Mutta sen sijaan täytyy sanoa, että kyllä tämä silmänkääntötempu, minkä nämä kansa-laisaloitteen ensimmäiset allekirjoittajat ovat tässä keskustelussa onnistuneet tekemään, on kyllä hatunnostoinen suoritus, sillä teiltähän ihan kuin jäisi huomaamatta se, että tämä kan-salaisaloite muuten esitetään hylättäväksi tässä salissa. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Tämä ei ole siis mikään saavutus, niin että nämä kansalaiset olisivat saaneet nämä tavoitteensa täs-sä lävitse. Heillä jää vielä valtavasti saamatta siitä, mitä te lupasitte kansalaisaloitetta teh-dessänne saavuttaa.

Ja vielä sanon sen, että te toitte esiin, että Marinin hallituksen julkisen talouden suunni-telman tavoite ei toteutunut sellaisena kuin se oli hallitusohjelmaan kirjoitettu. [Perussuo-malaisten ryhmästä: Oliko sekin silmänkääntötempu?] Se on totta, mutta kun tuo hallitus-ohjelma kirjoitettiin, ei ollut tietoa esimerkiksi siitä, että maailmanlaajuinen korona tulee muuttamaan kaikki ne suunnitelmat ja myöskin osaltaan vaikeuttamaan tuon hallitusohjel-man tavoitteiden läpiviemistä. Ja tässä muuten te, perussuomalaiset ja kokoomus, 90-pro-senttisesti olitte tukemassa hallituksen toimenpiteitä koronan aikana — päinvastoin te pi-ditte täällä salissa puheenvuoroja, että täytyisi enemmän antaa rahaa. Niin kävi muuten myöskin siinä kohtaa, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Silloinkin täällä vaadittiin, että enemmän pitää antaa sinne Ukrainan tueksi rahaa. Nyt kun vaalit sitten käytiin, niin te sa-notte, että hallitus velkaannutti Suomen, mutta tosiasia on, että jos ne teidän vaatimuksen-ne täällä eduskuntasalissa olisi toteutettu, niin velkataakka olisi valtavan paljon suurempi kuin mikä se teille tullessanne oli. [Miko Bergbom: Ei pidä paikkaansa! — Sheikki Laak-so: Ei pidä paikkaansa, kun leikkaukset otetaan huomioon!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

16.56 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on ryöpsähtänyt vähän laajempaan pohdiskeluun siitä, millä faktoilla itse kukin tässä toimii. Edustaja Bergbom katsoi meitä voimakkaasti silmiin ja sanoi: ”Ja nyt me puhumme faktoista.” [Miko Berg-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

bom: Kyllä!] Kiitos siitä. Viittasitte sitten Sanna Marinin ja ennen kaikkea Antti Rinteen hallitusohjelmiin ja totesitte, että siellä oli faktoina tiettyjä tavoitteita ja lopputulos ei ole sitä, mitä hallitusohjelmissa sanottiin. Tämä prosessin arviointi on fakta. Olette oikeassa. Se, mikä koski työllisyysastetta, on totta: Sanna Marinin ja Rinteen hallitukset eivät toteuttaneet sitä työllisyystavoitetta, jonka olivat asettaneet. [Suna Kymäläinen: Vaan ylitettiin!] — Se ylitettiin. Se ylitettiin, kyllä. Tämä tapahtui siinä. Ette maininnut sitä faktaa omassa puheenvuorossanne. Viittasitte velkaantumiseen ja muuhun.

Fakta on myöskin, edustaja Bergbom, se — ja katsotaan silmiin — että tämän hallituksen, jonka te muodostitte yhdessä kokoomuksen kanssa, keskeisin tavoite oli pysäyttää velkaantuminen Suomessa. Se oli keskeinen tavoite. [Sheikki Laakso: Ja on edelleen!] Toinen keskeinen tavoite on ollut työllisyysasteen nostaminen. Ja faktoja, katsotaan, edustaja Bergbom, silmiin: Työllisyysaste meillä on laskenut, heikentynyt. Meillä on 33 000 työtöntä enemmän kuin oli hallituksen aloittaessa. Ja velkaantuminen — alijäämät ovat syvempiä kuin Sanna Marinin hallituskaudella. Ne ovat muuten faktoja myöskin suhteessa teidän hallitusohjelmaanne. [Miko Bergbom: Saadaanko mekin neljä vuotta aikaa?]

Jos me tällä pohjalla tätä keskustelua käymme, me olemme aika tyhjillä tässä keskustelussa. Kiitos opastuksesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.58 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä on tietysti keskustelussa polttoaineen hintaan liittyvä lakialoite, ja pysyn nyt alkuun siinä, koska se keskustelu koskee lähtökohtaisesti tätä aihetta. Tykkään edustajien äskeisestä faktaprioriteetistä, että keskustelujen pitää perustua aina faktoihin. Pidän siitä linjasta, mitä te äsken korostitte. Hienoa, jatkakaa samaan malliin. Fakta tässä asiassa on se, että te olette allekirjoittaneet tämän lakialoitteen ja nyt sitten olette sitä hylkäämässä. Tämä on kylmä fakta.

No, sitten vielä laajennan keskustelua siltä osin siihen suuntaan, koska täällä minuun viitattiin siinä, että näistä tavoitteista ei ole mikään toteutunut. Nyt tämä vähän poikkeaa kyllä edustaja Kiljusen kommentista äsken, mutta luen TEMin muistiosta suoran lainauksen, mikä on tullut edellisen hallituskauden osalta. ”Sanna Marinin hallituksen aikana Suomen työllisyysaste nousi 74,1 prosenttiin eli tasan hallituksen tavoitteeseen”, lukee täällä. [Kimmo Kiljunen: Ai ihan tasan?] ”Työllisyys parani Rinteen—Marinin hallituksen aikana yhteensä 117 000 henkilöllä.” Elikkä, edustaja Vigelius, tämä on faktaa. — Kiitos. [Suna Kymäläinen: 0,1 prosenttia parempi!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

16.59 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Jos oikeasti ihminen on kylmissään, nälissään ja ilman lääkkeitä, niin on minun mielestäni aika naurettavaa, että me keskustellaan täällä kyseisen kuljettajan tai autoilijan polttoainelaskusta. Eivätköhän hänellä ole silloin ongelmat vähän toisella tasolla, koska todennäköisesti hän ei kuitenkaan ole työssä käyvä, koska työssä käyvä henkilö olisi saanut tämän hallituksen toimien ansiosta enemmän palkastaan käteen, eli ei olisi tätä ongelmaa, että ollaan nälissään, kylmissään, ilman asuntoa, ilman lääkkeitä. [Suna Kymäläisen välihuuto] — Ei millään pahalla, edustaja Kymäläinen, mutta joskus kannattaisi pikkasen pysyä, vähän edes, siinä pallossa, missä pyöritään tässä asiassa, koska todellisuudessa sen oikeasti hätää kärsivän ihmisen huoli ei ole näissä kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

salaisaloitteissa. Kyllä se vaan näin on, koska tiedän asioista aika paljon. [Naurua sosiaa-
lidemokraattien ryhmästä]

Mutta tuo on kyllä hämmentävää kuulla, kuinka oppositio vaatii täällä lisää leikkauksia. Tietysti siinä mielessä minä olen äärettömän tyytyväinen, että te olette samalla linjalla tämän hallituksen tavoitteitten kanssa. On sanomatta selvää, että joku on vienyt meidän maa-
liviivaa vähän kauemmaksi, mutta ei me olla lopetettu sitä tavoitetta. Me aiotaan siihen maalilinjal-
le mennä edelleen, [Suna Kymäläinen: Mitä leikkauksia täällä odotetaan?] ja se on äärettömän hienoa, että täällä vaaditaan oppositionkin puolesta lisää leikkauksia, [Suna
Kymäläinen: Mitä leikkauksia me vaaditaan? Yksi esimerkki!] kun meitä koko ajan ruos-
kitaan sillä, että meidän pitää päästä näihin tavoitteisiin. — No, kun annatte meille henki-
lökohtaisesti palautetta, että me ei olla päästy tavoitteeseemme, niin sehän tarkoittaa sitä,
että te haluaisitte meidän tekävän vielä enemmän sen tavoitteen saavuttamiseksi. [Kimmo
Kiljunen: Mehän puhuimme teidän tavoitteista! Emme ole mitään puhuneet meidän tavoit-
teista!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

17.01 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Täällä nyt on paljon puhuttu sitä sun
tätä faktoista ja kuka on oikeassa missäkin. Itse asiassa voisin täällä lukea yhden sitaatin,
joka tuli hallitusohjelmaneuvoitteluit-
ten jälkeen:

”Jakeluvelvoite kiristyy edelleen, mutta ei niin paljon kuin Sanna Marinin hallitus asias-
ta päätti. Kritisoimme voimakkaasti jo tuolloin tehtyä päätöstä liian kalliina ratkaisuna. Se,
että nyt puhutaan polttoaineverojen alentamisesta, on historiallista. Itse en muista, milloin
tällaista olisi tapahtunut. Lisäksi hallitus suunnittelee ajoneuvoveroon pientä alennusta.
Nämä toimenpiteet parantavat tavallisen ihmisen mahdollisuutta käydä töissä ja pyörittää
arkea.” Näin totesi Autoliiton toimitusjohtaja Pasi Nieminen lähettämässään tiedotteessa.

Kun faktoista tässä puhutaan, en tiedä, ovatko nämäkään faktoja, mutta sanoisin, että
hän ainakin on valtavan hyvä asiantuntija puhumaan tietenkin autoilijoitten asiasta, joten
kun tätä keskustelua kuulee ja kuulostelee, niin kyllä minusta nyt tällä kertaa tuntuu siltä,
että perussuomalaisilta tulee enemmän faktapohjaista tietoa kuin sieltä demarileiristä. [Su-
na Kymäläinen: Mitä ihmettä?] Mutta me näemme sitten, missä sitten lopulta menemme
muutaman vuoden päästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.03 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää kansalaisaloitteiden te-
kijöitä ja allekirjoittajia aktiivisuudesta. On todella tärkeää, että Suomen kaltaisessa maas-
sa, joka on hyvin logistiikkaintensiivinen — autoa tarvitaan arjessa niin työmatkoille, pal-
veluiden saavutettavuuden kannalta kuin harrastuksiin ja kaikkeen kulkemiseen — on tär-
keää, että autoilusta keskustellaan. Kiitos siitä aloitteiden tekijöille.

Ajattelen niin, että vaikka eduskunta on nyt teknisesti hylkäämässä nämä aloitteet, niin
maan hallitus on kyllä tämän toiveen kuullut, ja edustaja Wallinheimo itse asiassa tuossa
edellä olleessa puheenvuorossaan hyvin kuvasi sitä asiantuntijan lausumaa kokonaisuutta
siitä, miten hallituksen politiikka myönteisellä tavalla vaikuttaa autoilevan suomalaisen
kannalta. Jokainen ymmärrämme, että polttoaineiden hinta vaihtelee tietysti maailman-
markkinahintojen mukaan, mutta varmasti jokainen myös tunnustamme sen tosiasian, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

on historiallista, että hallitus on todella tehnyt polttoaineverotukseen laskun. Tällaista ei ole ennen tehty, ja tämä on nimenomaan kädenojennus autoileville suomalaisille, niille ihmisille, jotka autoa arjessa tarvitsevat, että hallitus ymmärtää tämän realiteetin, että autoilu on Suomessa välttämätöntä ja tärkeää. Ja hallitus haluaa niissä rajoissa, jotka hallituksella esimerkiksi valtiontalouden puitteissa on, tulla autoilijoita vastaan, mahdollistaa ihmisille sujuvan ja turvallisen arjen. Elikkä siinä mielessä siinä perimmäisessä tavoitteessa, joka näitten kansalaisaloitteiden tekijöillä ja allekirjoittajilla on ollut, että päätöksenteossa havahdutaan siihen tarpeeseen, että autoilijoita päätöksenteossa tullaan vastaan, hallitus on toimeen tarttunut.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

17.05 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Tehtäköön vihdoinkin selväksi niille edustajille, jotka eivät sitä ole vielä kuulleet: Minä en ole luvannut halvempaa bensaa. [Vasemmalta: Oho!] Minä en ole luvannut vaalien aikaan tai ennen vaaleja muuta kuin että teen parhaani. Sen sijaan olen asettanut tavoitteita. Olen ajanut erilaisia asioita, pitänyt niistä ääntä, sanonut, että kun tulen eduskuntaan, niin tulen puolustamaan näitä ja teen parhaani, jotta ne näkyvät myös siinä politiikassa, mitä Suomessa tehdään. Minä en lupaa, koska tiedän, että yksittäisenä kansanedustajana minulla ei ole mitään natsoja luvata, että asia tapahtuu. [Kimmo Kiljunen: Ei meillä kenelläkään ole mitään natsoja!] Sen sijaan minä olen eduskuntavaalien alla puhunut maahanmuuttopolitiikasta kaikista eniten, sen lisäksi talouspolitiikasta. Ja nämä molemmat kärkiteemat, mitä itse ajoin, toteutuvat tässä hallitusohjelmassa todella hyvin, [Suna Kymäläisen välihuuto] todella hyvin — ei niin hyvin kuin jos minä yksin saisin rakentaa hallitusohjelmaa, ei niin hyvin, mutta se on ollut kompromissi, jotta tätä politiikkaa on päästy tekemään, jottei tarvitse olla oppositiossa räksyttämässä samalla tavalla kuin jotkut puolueet nyt ovat.

Ja täytyy kyllä sanoa edustaja Kettuselle, että jos te meitä arvostelette siitä, että me emme ole vastaamassa teidän kysymyksiinne, niin olisiko kohtuullista olla istumassa täällä salissa kuuntelemassa sitä keskustelua. Tässä salissa ei ollut yhtään keskustalaista siinä kohtaa, kun tätä keskustelua käytiin. Me puhutaan täällä demareiden, kokoomuslaisten ja perussuomalaisten kanssa näistä asioista, ja keskustalaiset loistavat poissaolollaan, ja sitten tulee yksittäinen keskustan edustaja tänne [Tuomas Kettunen pyytää vastauspuheenvuoroa] ja arvostelee meitä siitä, että ei olla vastattu kysymyksiin A, B ja C, vaikka ne on todettu jo kymmeneen kertaan tässä salissa. Totean nyt teille: Kyllä, jakeluvelvoite nousee, mutta sen nousu kompensoidaan. Sen sijaan sen hintapommin, minkä te virititte sinne — eli jakeluvelvoitteen nousu — oman vaalikautenne päätteeksi tälle hallitukselle, me purimme. Kymmeniä senttejä kalliimpaa bensaa oli keskustan perintö tälle hallitukselle, mutta me purimme sen hintapommin. Se oli tämän hallituksen aikaansaannos. [Puhemies koputtaa] Ja, keskusta, te olitte hyväksymässä viimeiset kolme polttoaineveron korotusta, mitkä on tehty — viimeiset kolme — ja sitten täällä tullaan ilkkumaan nuorille miehille, jotka ovat ajaneet kansalaisaloitetta eteenpäin ja nyt saaneet suunnanmuutoksen... [Suna Kymäläisen välihuuto] Osin näiden allekirjoittajien, tämän hallituksen yhteistyöpuolueiden kanssa he ovat saaneet aikaan muutoksen suomalaisessa politiikassa siinä, miten autoilijoita kohdellaan: kuritetaanko, lypsetäänkö vai lähdetäänkö keventämään sitä taakkaa, mikä heille asetetaan? Toivoisin jonkinlaista johdonmukaisuutta tuohon teidän politiikkaan, keskusta. Olette tällä hetkellä aika syvissä vesissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

17.08 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Vigeliukselle totean heti ensi alkuun, ettei tässä syvissä vesissä olla, vaan ihan pinnalla ja menossa eteenpäin. Ja totean sen, että en ole tullut tänne ilkkumaan ketään. Olen ensinnäkin kiittänyt kaikkia niitä suomalaisia, yli 50 000:ta suomalaista, jotka ovat allekirjoittaneet tämän tärkeän kansalaisaloitteen. [Kimmo Kiljunen: Mukaan lukien teidät!] Mutta edustaja Vigelius ja edustaja Bergbom, minä vain kysyin teiltä, että miten meni niin kuin omasta mielestä, kun te olette tehneet tämän kansalaisaloitteen. [Kimmo Kiljunen: Niin, meitä kiinnostaa!]

Minäpä luen tästä heti alkuun. Nimittäin tässä hyvässä kansalaisaloitteessahan ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun autoilun elvytyspaketin luomiseksi, jolla alennetaan bensiinin ja dieselin verotusta. Tarkoituksena on lähettää viesti eduskunnalle siitä, että autolla liikkumisen kustannukset ovat ylittäneet kipurajan. Aloitteessa ehdotetaan bensiinin ja dieselin valmisteveron poistamista vuoden määräajaksi ja tämän jälkeen polttoaineveron alentamista pysyvästi 50 prosentilla. Näin siinä kansalaisaloitteen alussa on.

Ja, edustaja Vigelius, te toitte tässä keskustelussa jo aikaisemmin esille, että te halusitte, että tämä keskustelu tuodaan tänne eduskuntaan. Siinä te onnistuitte. Mutta me jäämme nyt seuraamaan, miten te onnistutte, kun sitten tästä kansalaisaloitteesta äänestetään tässä isossa salissa. Suomen kansa katsoo sitä teidän äänestämiskäyttäytymistänne tämän asian osalta. [Kimmo Kiljunen: Ilman muuta!]

Ja nyt täytyy vaan muistaa tämä: En tiedä teistä, edustaja, mitä te olette luvannut. Kerroitte meille ansiokkaasti, miten olette käyttäytynyt vaalien alla. Mutta perussuomalaisten linja ennen eduskuntavaaleja 23 oli niin, että te lupasitte valtaan päästessänne euron litrahintaisia polttoaineita — nämä löytyvät — polttoainevero puolitetaan, käyttövoimavero dieselautoilta poistetaan, jakeluvelfoite nollataan, [Miko Bergbom: Puolueohjelmassa!] kuljetusyrittäjille niin sanottu ammattidiesel-veronpalautusjärjestelmä otetaan käyttöön — onko puolueohjelmassa — Turun tunnin junaa ei rakenneta, vaan siitä säästytävät rahat pitää käyttää tiestön korjaamiseen. No, täällä puhutaan faktoista. Jokainen voi käydä tarkastamassa, ovatko ne olleet yksittäisten perussuomalaisten kansanedustajaehdokkaitten puheita vai ihan teidän linjaa, puolueen linjaa. Ne faktat voidaan tarkistaa myöhemmin. [Kimmo Kiljunen: Ääniä tuli paljon!] Mutta fakta vain on se, että ei tullut yhden euron litrahintaisia pumppuhintoja tankkausasemalle. Ja kuin taikauskusta, kunnioitettu rouva puhemies, heti vaalien jälkeen [Puhemies koputtaa] perussuomalaistenkin mielestä öljyn maailmanmarkkinahinta näköjään vaikuttaa ratkaisevasti polttoaineiden pumppuhintoihin. [Kimmo Kiljunen: Kun aikaisemmin se ei vaikuttanut!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

17.11 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! Mistäköhän sitä aloittaisi? Täällä on nyt tullut niin monia erilaisia syytöksiä, mutta lähdetään nyt liikkeelle vaikka edustaja Kiljusen puheenvuorosta, jossa te kuvasitte minun kuvaamiani esityksiä Rinteen ja Marinin hallitusohjelmasta. Näin, tästä me voimme olla yhtä mieltä. [Kimmo Kiljunen: Kyllä!] Ja sitten te nostitte esiin tämän työllisyysasetavoitteen. Minä vetosin siihen, että Marinin hallituksessa oli kirjaus julkisen talouden tasapainosta vaalikauden loppuun mennessä, [Kimmo Kiljunen: Kyllä! — Suna Kymäläisen välihuuto] ja sitä ei, edustaja Kymäläinen ja edustaja Kiljunen, saavutettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Ja nyt päästään edustaja Kymäläisen lempiaiheeseen eli koronaan, energiakriisiin ja Ukrainan sotaan, joihin te vetoatte toistamiseen tässä salissa, kuinka tämä esti teidän... [Suna Kymäläinen: Koska se on fakta!] — Kuunnelkaa nyt loppuun, niin voitte oppia jotain. — Te väitätte, että se esti teidän julkisen talouden tasapainottamisen. Ei se estänyt sitä. Tiedätekö mitä? Jos puhutaan vaikka koronakriisiin tehtävistä elvytystoimista, ne eivät itsessään ole muodostamassa rakenteellista pysyvää alijäämää, joka tämän hallituskauden alussa oli noin 10 miljardin euron tasolla, rakenteellisesti, koska eihän nyt enää mene koronaan kustannuksia käytännössä muuten kuin hoitovelan kautta, periaatteessa näin voidaan todeta. Ne eivät muodosta sitä rakenteellista alijäämää, ja siitähän on kyse, eli te jätitte... [Suna Kymäläisen välihuuto] — Jos te kuuntelisitte, niin te voisitte nyt oppia. Näin. — Eli se ei muodosta sitä rakenteellista alijäämää, ne elvytystoimet liittyen koronaan tai energiakriisiin taikka Ukrainan sotaan. Ukrainan sotaan toki menee yhä edelleen menoja, mutta ne eivät ikään kuin ole rakenteellisia, ne ovat kertaluontoisia ja väliaikaisia menoja niin kauan, kunnes Ukraina onnistuu voittamaan Venäjän, Venäjä vetäytyy Ukrainasta ja pystytään palaamaan maailmanrauhaan, maailmanjärjestykseen takaisin, sellaiseen maailmaan, missä me halutaan elää. Mutta joka tapauksessa siihen liittyy nyt se julkisen talouden tasapaino. Te jätitte tekemättä sopeutustoimet. VM:hän tämän totesi, että ei sieltä paljon leikkauksia tullut. Helsingin sanomat totesi, että seuraavalla hallituksella saa olla aika kova kestävyys itsensä kanssa, jos haluaa tehdä jotain sopeutustoimia, koska Marinin hallitus perui käytännössä jokaisen sopeutusta edes muistuttavan toimen viime hallituksessa. Siitähän väännettiin keskustan ja teidän välillä useampaan kertaan, mutta suttahan sieltä sitten tuli, osittain tietysti ymmärrettävästi siitä syystä, että halusitte turvata oman asemanne seuraaviin eduskuntavaaleihin.

Ja joo, nyt sitten tähän kansalaisaloitteeseen. Kuten tässä tästä ollaan keskusteltu, niin uskallan aidosti sanoa, että näiden kansalaisaloitteiden osalta ja näiden vaikutuksesta tässä maassa tehdään nyt kerta kaikkiaan erilaista politiikkaa suomalaisen autoilijan kannalta: polttoaineveroa alennetaan, jakeluvelfoite kompensoidaan, ajoneuvoveron perusveroa alennetaan, hiilidioksidikomponenttia alennetaan 100 miljoonalla eurolla. Näillä on vaikutusta, eikä tällaista ole tehty koskaan ennen. Edustaja Kettunen, edustaja Kymäläinen voi naureskella sille, mutta se on vain tosiasiallinen muutos harjoitettuun politiikkaan tässä maassa. Ja kyllä, kaikki tavoitteet eivät toteutuneet, mitä kansalaisaloitteessa on, kun ei muodostettu edustaja Vigeliuksen kanssa kaksin hallitusta, vaan kun on yli 100 ihmistä mukana, niin siinä joutuu tekemään kompromisseja. Näin on.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

17.14 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Neljän lapsen äitinä, teidänkin ikäistenne lasten äitinä, totean, että ei olekaan aikaisemmin täällä eduskuntasalissa vielä tarjottu näin paljon opetusta [Miko Bergbom: No nyt saitte!] kuin tässä keskustelussa olen saanut nyt nauttia — kiitos tästä.

Otin puheenvuoron vielä sen vuoksi, kun tässä edustaja Wallinheimo puhui näistä faktapohjista ja täällä nyt tätä faktapitoisuutta on kovasti tässä keskustelussa painotettu. On totta, että Autoliitto ja ammattiautoilijat, muun muassa SKAL, ovat olleet tyytyväisiä näistä teidän päätöksistänne, joita hallitus on tehnyt autoilun kustannusten pienentämiseksi. Se on fakta, jota en kiistä, aivan kuten olen täällä keskustelussa tuonut esiin senkin tosiasian, että polttoaineiden kustannukset, autoilun kustannukset, ovat tavalliselle kansalaiselle liian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

korkeat tällä hetkellä. Itse asiassa näiden teidän toimenpiteidenne jälkeenkin ammattitaitoilijat ovat yhä sitä mieltä, että enemmän pitäisi tehdä, että tämäkään ei vielä riitä, [Miko Bergbom: Kyllä!] joten kyllä tässä työskarkaa on teidän hallituksellenne ja vielä tuleville hallituksille aivan varmasti olemassa. [Joakim Vigelius: Tervetuloa mukaan!] Muun muassa ammattidiesel on sellainen asia, jota nämä samat tahot, joita tässä on siteerattu, ovat perään huutaneet. Teillä on siellä valmiiksi valmisteltu lakiesitys ammattidieselistä, ja kannustan vahvasti teitä ottamaan sen käyttöön ja auttamaan näin suomalaista elinkeinoelämää.

Mutta se, minkä takia... Tässä edustaja Wallinheimo toi esiin nämä autoilun ammattitoimijat ja sanoi, että tässä on enemmän faktapohjaa nyt näiden todistusten perusteella perussuomalaisilla kuin esimerkiksi tällä laidalla puhujien osalta, ja se olitte, edustaja Bergbom, te, joka tuolla salin pöntössä tämän keskustelun alussa otitte esiin nämä pienituloiset kansalaiset. Ja sen takia tämä keskustelu on osaltaan myöskin pienituloisten ihmisten kokonaistuloihin, ainakin omalta osaltani, liittynyt. Tätä ponnistelua autoilun kustannusten ja ylipäättänsäkin ihmisten arjen kustannusten ja ihmisten arjessa selviämisen osalta tulee jatkaa, ja niitä keinoja tulee etsiä.

Te totesitte kompensoinnista, että nyt autoilu on edullisempaa ja muuta, mutta todellisuudessa nämä ihmiset edelleenkin pinnistelevät. Vaikka edustaja Laakson ratkaisu on, että täytyisi tankata jossain muualla, siellä välimatkalla, kuin siellä Kajaanissa, niin eivät ne Kajaanissa olevat ihmiset voi Helsingin ja Kajaanin välille tulla tankkaamaan. Se on edelleenkin relevantti ongelma näille ihmisille siellä paikan päällä. [Sheikki Laakson välihuuto] Mutta minä annan teille neuvon mukaan, kun te pyysitte: ottakaa ne kilometrivähennykset käyttöön, mitkä te leikkasitte. Niillä te todellisuudessa autatte monia pienituloisia työtä tekeviä ihmisiä enemmän [Puhemies koputtaa] kuin miten valitettavasti nämä teidän toimenpiteenne nyt tällä hetkellä vaikuttavat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

17.18 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen tässä äsken puhui näistä, että miten tehdään täällä äänestyspäättöksiä sitten, kun äänestys tästä tulee, ja samaa puhetta on kyllä muistakin oppositioleireistä tullut. Me aivan hyvin kaikki tiedetään, miten kansalaisaloitteelle yleensä joudutaan tekemään, koska jos katsotaan nyt vaikka viime kautta, niin muistaako Kettunen, mitä Kettunen äänesti tällaisten kansalaisaloitteiden äänestyksissä kuin Sähkön hinta kuriin, Käyttövoimavero poistettava dieselistä, Polttoaineveron alentaminen ja Turve on luokiteltava uusiutuvaksi? [Suna Kymäläinen: Mitäs te äänestitte?] Ja en nyt rupea kaivamaan, mutta on muutamia kansalaisaloitteita mennyt läpi edellisenkin hallituksen kauden aikana ja sitä edellisen, ja niissä on keskusta äänestänyt ”kyllä”. Joskus on mennyt kyllä, mutta näitä, mistä tänään täällä puhutaan, jos verrataan siihen, mitä viime kaudella on ollut, niin aina on edustaja Kettunenkin käynyt painamassa ei-nappulaa — en ole ihan varma, en ole tarkistanut, onko ihan jokaisessa, mutta suurimassa osassa. Pysytään nyt kuitenkin siinä totuudessa, että kansalaisaloitteitten tekijät — niin kuin tässä alussa itekin kiitin kansalaisaloitteen tekijöitä siitä, että he tuovat tämän asian keskusteluun — ovat saaneet ennen jopa tänne eduskuntaan ihmisiä valittua ja nyt tämän hallituksen kaudella, tai hallitusneuvotteluitten jälkeen, jopa oman peukalonjälkensä siihen lopulliseen hallitusohjelmaan, koska ollaan tehty oikeasti historialliset polttoaineen alennukset. Eivät ne isoja ole, mutta ne ovat historian ensimmäiset polttoaineen alennukset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

set, mitä tosin tietysti opposition suunnasta ei olisi missään nimessä pitänyt tehdä, vaan olisi mieluummin pitänyt korottaa sitä, että oltaisiin saatu annettua vielä enemmän tukea tiettyyn toimintaan. — Kiitos. [Suna Kymäläinen: Ei ole ohjelmassa ollut!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

17.20 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Jokaiselle tässä salissa istuvalle ja itse asiassa suurimmalle osalle suomalaisista on jokseenkin selvää, miten suomalainen eduskunta toimii ja miten myös meillä perinteiset enemmistöhallitukset toimivat. Eli kun enemmistöhallitus muodostetaan ja se muodostuu yhdessä tehdyn hallitusohjelmakompromissin ympärille, se tulee tarkoittamaan sitä, että se hallitusohjelma on se ohjenuora, mitä se hallitus tulee noudattamaan. Se on se yhteen kasaava liima. Ja valitettavasti kun kansalaisaloitteet, joilla on arvokas erityisesti viestinnällinen vaikutus, tulevat eduskuntaan, se johtaa tilanteeseen, jossa hallitus joutuu puntaroimaan, meneekö kansalaisaloite hallitusohjelman edelle. Ja valitettavasti se vaatisi, että puolueiden pitäisi käynnistää uudenlaiset neuvottelut siitä, sopiiko tämä kansalaisaloite esimerkiksi tähän hallitusohjelmaan. Valitettavasti suurimmassa osassa tapauksia kansalaisaloitteiden tarkoitus ja tavoite on hyvin vaikea yhdistää siihen yleensä vaikeaan neuvottelutulokseen, mitä Suomessa enemmistöhallitusten hallitusohjelmat ovat. Me tiedetään tämä ja me tiedetään, että hallituksessa hallituspuolueiden edustajat perinteisesti äänestävät nimenomaan hallituksen esitysten ja hallitusohjelman puolesta.

Näin tämä toimii, ja se on myös edustaja Kettuselle vastaus siihen, minkä takia tulemme toimimaan sillä tavalla kuin tulemme toimimaan. Me olemme hallituspuolueiden kansanedustajia ja me ajamme hallitusohjelmaa, johon minä olen henkilökohtaisesti hyvin suurelta osin hyvin tyytyväinen. Ei se täysin minun näköiseni ole, mutta minä en yksin yhtenä ihmisenä tai me emme edustaja Bergbomin kanssa kahdestaan muodosta hallitusta. Siksi me joudumme tekemään kompromisseja, mutta sitä on politiikka.

Sitten edustaja Kymäläiselle: Totesitte, että varmasti työskarkaa riittää tässä autoilun kustannuksien tai liikkumisen kustannuksien vähentämisessä. [Suna Kymäläisen välihuuto] Olen aivan samaa mieltä siitä. Se olisi ollut kiva vaan, että edeltävät hallitukset ja vaikka teidän edeltävä hallituksenne olisivat osallistuneet siihen työskarkaan. Mutta valitettavasti sekä teidän hallituksenne että sitä edeltävät nostivat polttoaineen verotusta, kuten totesin, viime vuosikymmenellä lähes joka toinen vuosi polttoaineveron korotuksia. Se on merkittävä muutos, että nyt niin ei toimita.

Ja sitten vielä näihin faktoihin ja tosiasioihin — tämä on opettavainen tilaisuus varmasti meille kaikille. Sanna Marinin hallituksen talouspolitiikan tavoitteita vuodelle 2023 oli muun muassa, että työllisyysaste olisi 75 pinnaa. No sitten, kun te lopetitte, työllisyysaste oli 73,1. Teidän työttömyysastetavoite oli 4,8. Työttömyysaste teidän lopettaessanne oli 7,6. Teidän velkaantumistavoite, siis alijäämätavoite, oli nolla, siis että velkaantuminen olisi loppunut. Eipäs käynyt niin: miinus 2,4 pinnaa bkt:stä velkaantuminen, siis se kymmenen miljardin alijäämä, mikä me perittiin. Te ette sitäkään tavoitetta saaneet läpi. Ei tämä nyt ihan paras mahdollinen suoritus ollut, ja sen takia meille kaatuu tämä iso julkisen talouden tilanne ja ongelma. [Puhemies koputtaa] — Arvoisa puhemies, jatkan pöntöstä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Nimenomaan tämä julkisen talouden tasapainotustilanne on aiheuttanut meille sen valtavan haasteen yhteensovittaa tällaisia suuria veronalennuksia, kuten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

näitä polttoaineveron alennustavoitteita, joita kansalaisaloitteissa on esitetty. Ja se johtaa siihen, että on tehtävä myös kompromisseja.

Mutta haluaisin myös todeta... Tämä on siis suora sitaatti Marinin—Rinteen hallitusohjelmasta, ja tämä on yksi hyvin merkittävä sitaatti hallitusohjelmasta: ”Emme halua myöskään elää tulevien sukupolvien kustannuksella: sen vuoksi sitoudumme 75 prosentin työllisyysasteeseen ja siihen, että julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023.” Ja jos joku täällä salissa nyt heittää meille tuonne takalaitaan, että miten meni noin omasta mielestä, niin mites meni tämän tavoitteen kanssa: Kymmenen miljardin alijäämä teidän kautenne päätökseksi meidän perittäväksemme. Kun te aloititte, alijäämät olivat siinä yhden kahden miljardin, siis lähes tasapainon tilassa — kauden päätteeksi kymmenen miljardin alijäämät. Tavoitteena oli nolla teillä hallitusohjelmankin mukaan. Ja tämä korostaa juuri sitä, että tuli koronat, tuli Ukrainan sodat, tuli tarve puolustusmenojen lisäämiselle, mutta se, että tulee tällaisia isoja menoeriä toinen toisensa päälle, ei voi olla syy jättää tekemättä toisaalla. Jos tulee isoja kustannuspaineita päälle, jos kaatuu tosi paljon velkaa päälle, siinä kohtaa nimenomaan pitää pystyä priorisoimaan ja tinkimään jostakin. Ei se, että tulee kriisiä ja tulee koronaa ja tulee kustannuksia ja tulee velkaa lisää päälle suunnittelematta, tarkoita, että ei pitäisi enää edes yrittää taittaa sitä velkaantumista.

Tämä hallitus on päättänyt tehdä toisin, ja se näkyy tällä hetkellä. Mutta jos mitään ei tehdä, niin jokainen velkaeuro kyllä tullaan maksamaan korkoineen takaisin. Sillä on hintansa. Se ei ole ilmaista rahaa, ei tässä maailmanajassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

17.26 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Ensinnäkin kiitoksia edustaja Vigeliukselle siitä, että selvensitte ja kerroitte, miten käyttäydytte ja mitä mieltä olette tästä kansalaisaloitteesta ja kuinka aiotte toimia.

Mutta koska tämä on historiallinen tilanne — tämän kansalaisaloitteen allekirjoittajat istuvat tässä salissa tällä hetkellä Suomen kansan edustajina — niin teillä, edustaja Vigelius, ja teillä, edustaja Bergbom, on nyt mahdollisuus. Kun te olette tehneet kansalaisaloitteen autoilun elvytyspaketista, niin nyt kun on yksimielinen mietintö, niin te voitte tehdä semmoisen asian, että teette tähän mietintöön vastaehdotuksen, että hallitus laatii tämän autoilun elvytyspaketin: jompikumpi teistä esittää tämän ja toinen kannattaa [Kimmo Kiljunen: Voitte saada jopa tukea, jos se on hyvä!] — kyllä — ja antaa tämän salin sitten päättää, kuinka siinä sitten käy. Mutta nyt on, rouva puhemies, vain niin, että te ette anna tälle salille edes mahdollisuutta ottaa kantaa tähän teidän tekemääne ehdotukseen autoilun elvytyspaketista. Ja tälle on yli 50 000 suomalaisen ihmisen tuki, kun te pystyisitte tekemään sen tässä ja nyt tämän keskustelun aikana. Mutta te ette sitä tee, ja sitä me kyllä ihmettellemme tässä salissa, itse ainakin ihmettelen suunnattomasti. [Miko Bergbom: Ette ihmettele!] — Kyllä ihmettelen. [Kimmo Kiljunen: Tämä on vakava vetoamus!] — Tämä on vakava vetoamus, niin kuin edustaja Kiljunen täällä jo totesi. — Te voisitte sen tehdä, mutta nyt minä kysyn teiltä molemmilta edustajilta: miksi te ette tee näin?

Täytyy vain muistuttaa siitä, että tässä maassa on haasteelliset ajat. Siellä Kainuussa tarvitaan harrastuksiin, tarvitaan palveluihin sitä omaa autoa. [Kimmo Kiljunen: Ja Vantaalla tarvitaan!] — Ja Vantaalla tarvitaan myös. — Koko Suomessa tarvitaan omaa autoa. Se polttoaineen hinta ei ole laskenut. Se on yli kaksi euroa litralta, olipa kyse dieselistä tai olipa kyse bensiinistä. Minä kysyn teiltä: onko tämä kohtuullinen polttoaineen hinta teidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

mielestänne? Kertokaa meille ja suomalaisille, ovatko yli kahden euron polttoaineen hinnat teidän mielestänne kohtuullisia. [Miko Bergbom: Ei! — Kimmo Kiljunen: Hyvä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

17.29 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että tässä keskustelussa ei nyt hirvittävästi enää ole uutta voitettavaa, jota me tässä yritämme saada. [Sheikki Laakso: Ei ole pakko puhua!] Kysymyshän on siitä, että meillä on tässä käsittelyssä kansalaisaloite, jota esitetään hylättäväksi. Ja sitten tässä keskustelussa toinen aloitteen ensimmäisistä allekirjoittajista perustelee tätä hylkäämistä edellisen hallituksen teoilla, [Kimmo Kiljusen välihuuto] kuten teillä on yleensäkin tässä salissa tapana perustella kaikki tekemisenne edellisten hallitusten teoilla, kun ette katso eteenpäin. Nyt te olette vastuussa, te voitte tehdä. Teidän ei tarvitse katsoa enää peruutuspeiliin, mitä edelliset ovat tehneet. [Miko Bergbomin välihuuto] Te olette tuoneet tässä monta kertaa nyt esille polttoaineverojen korotuksen. Väitätte, että jos esimerkiksi sosiaalidemokraatit olisivat hallituksessa, he olisivat korottaneet polttoainevoja — täysin vailla perusteita, sillä ei sosiaalidemokraattien ohjelmassa ole lukenut, kun näihin vaaleihin lähdettiin, että nostetaan polttoainevoja. Se on teidän omaa arvuutteluanne. [Miko Bergbomin välihuuto] Tästäkin puhuttiin jo aiemmin, te luettelitte ansiokkaasti kaikki ne vuodet, joina eduskunta on polttoainevoja nostanut, mikä on ihan totta, mutta siellä ovat olleet myös perussuomalaiset hallitusvastuussa silloin, kun näitä polttoainevoja on nostettu. [Miko Bergbomin välihuuto]

Totesin jo edellisessä puheenvuorossani, että kaikki eduskuntapuolueet Liike Nytä lukuun ottamatta ovat olleet näitä tekemässä, ja myös totesin aivan rehellisesti sen, että te olette siinä oikeassa, että te olette historiallinen hallitus pitkään aikaan, joka niitä polttoainevoja nyt laskee. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Mutta toin rehellisesti esille myös sen, että todellisuudessa se pienituloinen autoilija ei ole nyt paremmassa asemassa siellä bensapumpulla sitä bensaa ostamassa kuin oli ennen näitä teidän hallituksenne sosiaaliturvaleikkauksia. Se on kanssa kylmä, raaka fakta, joka teidän pitäisi hyväksyä. Ja te sanoitte, että edellisen hallituksen tekemien toimien vuoksi nyt pitää leikata. Me kaikki olemme sitä mieltä, että sopeutustoimia tarvitsee tehdä kaikkien edellisten hallitusten tekemien velkojen vuoksi, koska esimerkiksi korkomenot näyttelevät tässä aika suurta roolia siinä, mikä se velkamäärä tällä hetkellä on.

Mutta kun täällä lueteltiin, mihin edellinen hallitus ei päässyt tavoitteissaan, niin te lupasitte, että te nostatte työllisyyttä, että te olette työllisyyden hallitus, ja te lupasitte, että te lopetatte velkaantumisen. [Puhemies koputtaa] Miten se on tässä yhden vuoden aikana niin kuin omasta mielestänne mennyt? 33 000 uutta työtöntä ihmistä, ja te otatte velkaa enemmän kuin edelliset hallitukset ottivat missään vaiheessa. [Sheikki Laakso: Homma on kesken, homma on kesken, malttia!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaleva.

17.32 Atte Kaleva kok: Arvoisa rouva puhemies! Olen tässä edustaja Kymäläisen kanssa ihan täysin samaa mieltä siitä, että tämä keskustelu tässä salissa ei ole enää pitkään aikaan mennyt eteenpäin, vaan täällä on lähinnä keskitytty retorisiin hyökkäyksiin. Olen myös samaa mieltä edustaja Kymäläisen kanssa siitä, että jos katsotaan taaksepäin, mitä joskus kannattaa tehdä, mutta ei ihan aina, tässä salissa on vain yksi puolue, joka on puhdas siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

että ei ole ottanut velkaa hallituksessa ollessaan eikä ole tehnyt hallituksessa ollessaan toimia, jotka olisivat kasvattaneet polttoaineen hintaa. Tosin tämäkään puolue eli Liike Nyt ei ole täysin puhdas, koska sen ainoa kansanedustaja ja puolueen puheenjohtaja on ollut aikaisemmin puolueessa, joka on tähän syylistynyt, eli meillä kokoomuksessa. Eli tässä on nyt turha hakea minun mielestäni vastakkainasettelua, että te teitte silloin tätä ja te teitte tällöin tuota, koska se ei johda mihinkään.

Tilanne on huolestuttava tällä hetkellä, ja tämän kansalaisaloitteen sekä tekijöillä, ensimmäisillä allekirjoittajilla, että niillä, jotka sen ovat allekirjoittaneet, on kyllä ihan selkeä syy, miksi he tämän ovat allekirjoittaneet. Autoilun kustannukset ovat Suomessa liian kovat tällä hetkellä. Se on täysin selvää. Eikä se koske ainoastaan kehyskuntia, Kainuuta taikka edes Vantaata, se koskee myös Helsinkiä. [Eduskunnasta: Kyllä!] Kyllä Helsingissäkin tarvitaan autoa liikkumiseen: on liikuntarajoitteiset, seniorit, yksinhuoltajat, perheelliset, yrittäjät, jotka tarvitsevat autoa liikkumiseen. Kyllä Helsingissäkin pitää voida omalla autolla liikkua. Ei sen tarvitse olla niin nopeata ja niin joustavaa ja helppoa kuin ehkä Kainuussa, mutta sen pitää olla mahdollista. Ja sen takia nämä kansalaisaloitteet ovat erittäin tärkeitä, ja on erittäin relevanttia, että ne on tehty.

No nyt kun sitten täällä salissa on syytetty sitä, että täällä edustajat Vigelius ja Bergbom ovat olleet tekemässä näitä kansalaisaloitteita, niin minulle herää kysymys. Tämä syytös on täysin perusteeton, koska eiväthän he silloin olleet kansanedustajia tehdessään tätä aloitetta. Eiväthän he olleet sitoutuneet edellisen hallituksen hallitusohjelmaan, ainakaan minun tietääkseni eivät olleet. Sen sijaan nyt he ovat kansanedustajia, nyt he ovat sitoutuneet tämän hallituksen hallitusohjelmaan. Ei niin, että se olisi täysin meidän kenenkään mielen mukainen. Varmasti, jos me olisimme saaneet joko kolmesta keskenämme tai jokainen yksinämme sen kirjoittaa uusiksi, niin se olisi ollut erinäköinen, ainakin tietyiltä osin, mutta... [Tuomas Kettunen: Kokoomuksen ohjelma!] — No ei se ollut kokoomuksen ohjelma kokonaan, valitettavasti. Siinä joudutaan antamaan aina kompromissia, niin kuin aina joudutaan tekemään. Niin tuollakin jouduttiin tekemään. Jos se olisi kokoomuksen ohjelma, se olisi ollut erinäköinen, mutta se ei ole, vaan se on neljän puolueen yhteinen hallitusohjelma, johon me olemme sitoutuneet, johon edustajat Vigelius ja Bergbom ovat nyt sitoutuneet, kun he ovat kansanedustajia.

Silloin, kun status muuttuu, niin silloin pitää myös toiminnan muuttua, mutta olisi aika onnetonta esimerkiksi alkaa syyttää minua siitä, että olen aikaisemmin palvelut upseerina. Upseerilta on kielletty puolueeseen kuuluminen, on kielletty olla ehdolla valtakunnallisissa vaaleissa, mutta ei kai kukaan täällä vakavasti syytä minua, että miksi olet nyt kansanedustaja, vaikka silloin olit upseeri. Eihän se niin ole. [Tuomas Kettusen välihuuto] Täytyyhän sen tilanteen muuttua, en tehnyt silloin upseerina ollessani kansalaisaloitteitakaan. Nämä syytökset, [Puhemies koputtaa] joita täällä nyt on osoitettu edustajiin Vigelius ja Bergbom, ovat minun mielestäni täysin katteettomia, koska heidän roolinsa oli silloin erilainen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

17.36 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kalevaa tästä puheenvuorosta. Se summasi paljon asioita, joita halusin ehkä viimeisenä puheenvuorona tähän miehekkääseen keskusteluun vielä tuoda.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Eli me olemme hyvin erilaisessa asemassa tässä kohtaa. Itse ajattelen, että nyt kun olen Suomen kansanedustajana, olen saanut nyt tasan vuoden toimia tässä talossa, niin minun tehtäväni kansanedustajana on miettiä kokonaiskuvaa. Kun taas puhutaan näistä kansalaisaloitteista, joista kolme tässä on käsittelyssä, niin nämähän keskittyvät yhdelle sektorille, ja siinä ei ole mitään väärää. On hyvä, että meillä on erilaisia järjestöjä ja liikkeitä, ja kansalaisaloitteen kautta meille syntyy liikkeitä, jotka ajavat tietyn sektorin asiaa, ja me oltiin myös ajamassa sitä. Mutta samaan aikaan, kun me ollaan hallituspuolueiden kansanedustajia, [Tuomas Kettusen välihuuto] me joudutaan miettimään myös kokonaiskuvaa. Ja yksi asia, mikä isosti rajoittaa sitä, mitä voidaan tehdä, on ne talouden raamit. Ja se on käynyt selväksi varmasti jokaiselle myös oppositiossa, miten vaikea taloudellinen tilanne Suomessa on. Ja se ei itse asiassa ollut niin vaikea vielä silloin, kun tämä kansalaisaloite on tehty. Siis tähän on — mitä? — puolitoista vuotta vanha vai pari vuotta vanha. Kun tämä on tehty, ollaan eletty hieman eri aikaa. Myös oma status on sen jälkeen muuttunut.

Sitten vielä hieman tähän työllisyyskeskusteluun, koska täällä viitattiin lukuihin ja jonkin verran on ilkuttu tätä hallitusta siitä, että yhden vuoden se on ollut vallassa, ei edes yhtä vuotta, koska meillä oli hallitusneuvottelutkin — siis vajaan vuoden tämä hallitus on saanut toimia, ja tähän on iskenyt paha suhdanne, joka alkoi teidän kautenne loppupuolella jo, siis talouden alamäki, [Tuomas Kettusen välihuuto] työllisyysasteen lasku ja alijäämien paisuminen, korkokulujen nousu — ja tämän vajaan vuoden jälkeen meitä arvostellaan siitä, että työllisyys ei ole kehittynyt vielä oikeaan suuntaan. No ei varmasti tässä suhdanteessa. Mutta kyse on siitä, mihin suuntaan päätösperusteisesti vaikka työllisyyttä viedään, koska niissä päätösperusteisissa työpaikoissa ei ole kyse enää suhdanteesta, vaan ne ovat suhdanteiden yli nousevaa työllisyyttä, ihmisiä pääsee toimeentuloon kiinni, tienamaan itse itsellensä rahaa, tulouttamaan valtiolle veroina osan siitä. Se, että noususuhdanne osuu hallituskaudelle johonkin kohtaan, on tietysti hieno asia, se, kun voi sanoa, että työpaikkoja syntyy kymmeniätuhansia. Mutta jos ei ole tehnyt oikeasti hallituksessa yhtään päätöksiä, joilla tehdään niitä työpaikkoja, niin sitten se hallituskausi on yhtä sattuman kauppaa. Ja sitä se valitettavan paljon oli myös teidän hallituskaudellanne, siis sattumatyöllisyyttä. Sen sijaan tämä hallitus tekee päätösperusteisesti uusia työpaikkoja ja sujuvoittaa työmarkkinoita, ja se on minusta aivan oikea linja. Velkaantuminen ei taittunut edellisellä kaudella. Se ei taitu välttämättä ihan lähitulevaisuudessakaan riippuen, miten taloustilanne tästä edelleen kehittyy. Siis velkaantuminen ei absoluuttisina euromäärinä [Puhemies koputtaa] todennäköisesti tule painumaan nollaan pitkään aikaan, [Puhemies koputtaa] koska kerta-kaikkisesti [Suna Kymäläisen välihuuto] te vastustatte jo nyt kaikkia näitä leikkaustoimia ja sopeutustoimia. Ja on selvää, että te ette olisi valmiita tällaiseen sopeutukseen [Puhemies koputtaa] ettekä välttämättä ole seuraavallakaan hallituskaudella, jos hallituksessa olette. [Puhemies koputtaa] Eli velkaantuminen tulee jatkumaan kyllä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

17.39 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Äsken tuli edustaja Kalevalta äärettömän hyvää keskustelua siitä, miten meidän uudet nuoret kansanedustajamme ovat voineet reagoida näihin asioihin. Pakko on kyllä kysyäkin: eikö Kettunen ole täällä — kun ollaan jo toista kautta — oppinut mitään, kun ei ole tajunnut sellaista asiaa, että totta kai, kun me tulemme tänne, me saamme lisää tietoa, me tiedämme, miten täällä homma toimii? [Tuomas Kettusen välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Minä väitän näin, että tähän taloon ei ole tullut koskaan yhtä ainutta henkilöä, joka ei voisi allekirjoittaa sitä, että faktat pilaavat hyvän populismin, koska tilanne on se, että me kaikki tullaan tänne olettaen, että me saadaan nämä asiat laitettua kuntoon, kunnes meille joku tulee kertomaan ne harmittavat reunaehdot, ärsyttävät reunaehdot, kuten nyt vaikka sen, että meillä ei ole rahaa. Jos meillä olisi rahaa, meillä olisi ylijäämäinen budjetti, niin se meidän polttoaineveron alentamisemme olisi ollut selkeästi suurempi. Mutta, hitsin pimpulat, me jouduttiin tyytymään pienempään, kun meillä eivät rahat riittäneet isompaa hommaa tekemään. [Kimmo Kiljunen: Harmi, tosi harmi!]

Nyt on pakko sanoa, että kyseiset edustajat ovat tehneet kansalaisaloitteen, mutta — huom. — keskusta vaalikampanjoi dieselperon poistolla. Kyseiset keskustan edustajat, jotka ovat olleet täällä useita kausia, lähtivät ehdottamaan dieselperon poistoa, vaikka tiesivät tasan tarkkaan, että sellaista ei todellakaan tulla tekemään, koska dieselperon määritelmä perustuu siihen, että siitä peritään vähemmän polttoaineveroa kuin bensasta. [Tuomas Kettunen: Mutta te tiesitte, että polttoaineen hinta nousee!] Tällöin on pakko kysyä: tekikö keskustasta päätöksen jäädä oppositioon jo vaalikampanjaa tehdessään? Minun mielestäni teki. [Suna Kymäläinen: Kyllä on tietäjiä talossa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

17.42 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa puhemies! Yksi totuus voi olla se, että tämä keskustelu varmaan jatkuu samanlaisena hamaan tappiin asti tästä eteenpäin. Ei tämä varmaan isossa kuvassa tule mihinkään muuttumaan. [Tuomas Kettunen: Tämä on tärkeä keskustelu!] — Tämä on ehdottomasti tärkeä keskustelu. Siitä olen täysin samaa mieltä. — Tässä salissa tulee varmasti jatkossakin olemaan niitä edustajia, jotka pitävät enemmän ja vähemmän autoilijoiden puolta, ja sitten niitä, jotka eivät oikeastaan pidä ollenkaan autoilijoiden puolta. Se on varmasti näin.

Ja kyllä, tuo kansalaisaloite, kun tehtiin edustaja Vigeliuksen kanssa — ja siinä oli tietysti monia muitakin, ja tässä käsiteltävässä asiassahan on nyt myös kaksi muuta kansalaisaloitetta, joidenka takana meidän kädenjälki ei sitten ole, mutta että viestiltään ne ovat hyvin samanlaisia — niin oltiin tosiaan nuorisojärjestön johdossa silloin. Kyllä, pitää paikkansa, pitää täysin paikkansa. Ja kuten tässä keskustelussa on useaan kertaan todettu, niin silloin, kun se tehtiin, niin silloinhan hintataso pumpulla oli siis ihan eri luokkaa kuin se oli nyt. Tämäkin voidaan muuten todeta ääneen, ja siinähan, aloitteessa, juuri kuvataankin sitä, ja ihan meidän aloitteen tekemässäni aloituslauseessa kuvataan, kuinka me halutaan lähettää eduskunnalle viesti siitä, että näiden hinnat ovat nyt ylittäneet kipurajan, ja näin on.

Eduskunnassa, tässä salissa, on harjoitettu monenmoista politiikkaa autoilijoiden kannalta. Ja sitten, kun on otettu tavoitteeksi hiilineutraali Suomi 2035 ja siihen erilaisia elementtejä mukaan, [Suna Kymäläisen välihuuto] millä sitten on pyritty esimerkiksi joko hakemaan ilmastopäästöjen laskemista autoilijoiden kustannuksella tai valtiontalouden tasapainottamista autoilijoiden kustannuksella, niin lopputulos on hyvin usein tässä maassa ollut se, että polttoaineveroa on korotettu. Näin on ollut. Ja kyllä pitää paikkansa, että Sipilän kaudella tehtiin näin. Demarit on ollut tekemässä useampaan otteeseen. Rinteen—Marinin hallitus korotti polttoaineveroa, keskusta siellä mukana korotti polttoaineveroa. [Tuomas Kettusen välihuuto] Ja kyllä, nyt ei saatu tosiaan, ei saatu kaikkea tämän kansalaisaloitteen kirjauksia läpi, ei lähellekään. Se on ihan myönnettävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Yksi juttu, mikä myös itselle tuli itse asiassa uutena tietona tämän käsittelyn pohjalta ja silloin, kun oltiin tästä lausumassa tai toisesta aloitteesta lausumassa valiokunnassa, oli se, että EU säätelee minimiverotasoja polttoaineelle. En tiennyt tätä, voin sen myöntää. Silloin, kun nuorisojärjestössä tehtiin tätä kansalaisaloitetta, [Kimmo Kiljusen ja Suna Kymäläisen välihuudot] en tosiaan tiennyt sitä, että minimiverotasoja EU säätelee.

Ja tuohon maailmanmarkkinahintakeskusteluun totean nyt vielä kerran sen, että viime hallituksessa, kun vedottiin siihen — siis toisella kädellä korotettiin polttoaineveroa ja toisella kädellä todettiin, että no, ei me nyt oikein voida vaikuttaa tähän, [Suna Kymäläinen: Mitä ihmettä!] koska on maailmanmarkkinahinnat, niin siinä on tosiaan aika paljon eroa, että täällä tehdään toimia, joilla pyritään sitten laskemaan sitä hintaa. Siinä on tosiaan aika iso ero, ja tämänhän ymmärtävät kaikki. Tiedän, että te haluatte sitä yrittää spinnata eri tavalla ja leikata minuuttien videoista muutaman sekunnin klippejä irti. Se hyödyttää teitä poliittisesti. Tehkää niin, olkaa hyvä, jatkakaa vaikka koko vaalikausi minun puolestani, niin kuin teidän toimijat tällä hetkellä tekevät päivästä toiseen meidän sosiaalisessa mediassa. [Tuomas Kettunen: Nyt ei olla TikTokissa, nyt ollaan Suomen eduskunnassa!] Olkaa hyvä ja jatkakaa valitsemallanne tiellä. Se varmasti toimii. Mutta täällä jatketaan autoilijoiden puolustamista myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

17.45 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on useita puheenvuoroja jo käytetty, että onko pajatso tyhjennetty. Otan tähän yhden toisen kulman, joka on ollut koko ajan tässä esillä, ja edustajat Kettunen ja Kymäläinen sitä ovat tuoneet vahvastikin esille, sitä poikkeuksellista tilannetta, että meillä on kansalaisaloitteen tekijöitä tässä salissa. Nyt on esillä tämä itse aloite ja päästään äänestämään siitä, ja he eivät yllättäen tuekaan tässä tilanteessa tehtyä kansalaisaloitetta. Siinä on tietysti aito ristiriita olemassa. Edustaja Laaksohan puolusti teitä, ryhmätovereitaan Vigeliusta ja Bergbomia, sillä, että näin tapahtuu sen vuoksi, että kun tullaan kansanedustajiksi, saatetaan saada sellaista tietoa, jota ei ollut aikaisemmin olemassa. Edustaja Bergbom tässä itsekkin juuri totesi, että hän on saanut lisätietoa ja sen takia hänelle ehkä tulee uudentyyppisiä tehtäviä arvioida tätä tilannetta, ja sen takia sitten reaali politiikka määrää näin, että te toimittekin sitä vastaan.

Edustaja Kettunen nosti hyvin vahvasti esille sen teeman, mikä teidän kansalaisaloitteenne sisällössä oli: autoilun elvytyspaketti. Ja hän kysyi sen perään, että kun se selkeästi nyt ollaan torjumassa täällä, niin ettekö te ole johdonmukaisia kuitenkin sen perusteeseen puolesta, kun äänestyskäyttäytyminen on tässä salissa tapahtumassa.

Arvoisa puhemies! Minä otan toisen esimerkin, ja nyt esimerkki ei tietysti voi olla todiste, ja kun se on vielä henkilökohtainen, niin sen hankalampi esimerkki se on: Minä olen teidän kaltaisessa tilanteessa ollut itse. Olen ollut kahden kansalaisaloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, koskivat taitettua indeksiä. Se sai yli 80 000 allekirjoitusta, tämä ensimmäinen kansalaisaloite, ja käsiteltiin tässä salissa. Toinen kansalaisaloite koski samaa, taitetun indeksin kumoamista. Ensimmäisellä haettiin palkkaindeksiä, toisella haettiin puoliväliindeksiä, se sai 32 000 allekirjoitusta. Ei riittänyt silloin, ei tullut tähän saliin.

Mutta, arvoisa puhemies, jopa oman ryhmäni vastaisesti — en mene yksityiskohtiin ollenkaan — olen ollut tässä asiassa johdonmukainen täällä. Olen tehnyt kummallakin vaalikaudella, 2019 alkaneella vaalikaudella ja tällä vaalikaudella, lakialoitteet taitetun indeksin kumoamisesta. Enkä mene nyt siihen yksityiskohtaiseen keskusteluun, onko se realis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

tinen vai ei-realistinen ja mitä se tarkoittaa eläkkeensaajan kannalta ja niin edelleen, se oli se teema, mutta se looginen pyrkimys olla johdonmukainen sille aloitteellisuudelle, mitä on harrastanut kansalaisaloitteiden muodossa.

Ja tämän perään edustaja Kettunen ja edustaja Kymäläinen kysyvät, täysin riippumatta siitä, mikä se asia on: olkaa johdonmukaisesti sen linjan takana, mitä olette tehneet. Yli 50 000 allekirjoitusta, se on iso joukko kansalaisia, jotka ovat tukeneet tätä aloitetta, jonka te olette tehneet. Heidän kannaltaan te petätte tämän asetelman, riippumatta siitä, että te löydätte perusteita sille, että te voitte toisin tehdä. Tässä on vain esimerkki siitä, kuinka johdonmukaisesti kansanedustajaksi valittu ihminen toimii suhteessa niihin äänestäjiin, [Puhemies koputtaa] jotka ovat hänet tänne valinneet. Minä otin tämän eläketeeaman tässä esille ja haluan sen puolesta puhua vaikka pitkät puheenvuorot. En tee sitä nyt, mutta kerro sen loogisen tavan toimia tässä talossa, [Puhemies koputtaa] kun tässä paikassa ollaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

17.48 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olen tuolla kuunnellut tätä keskustelua ja näiden kansalaisaloitteiden johdosta vedettäviä johtopäätöksiä, ja katse kiinnittyy nyt ennen kaikkea hallitukseen. Nämä kansalaisaloitteet on jätetty siitä syystä, että ihmisillä on hätä siitä, että bensa, diesel maksaa liikaa, elämisen kustannukset ovat liian korkeita, ja jotain tarvitsee tehdä. Ja ne on täydellä voimalla tuotu eduskuntaan, ja myöskin odotetaan, että eduskunta tekee päätöksiä, jotta hintoihin puututaan.

No, nyt on tullut valitettava tilanne, että nämä veronkevennykset, joita hallitus on tehnyt, eivät valitettavasti näy ihmisten kukkarolla. Ovat syynä sitten lakot tai muut epävaakaat tilanteet tai maailmanpoliittinen tilanne, niin nyt valitettavasti ne rahat, mitä toistasaataa miljoonaa käytettiin, katosivat kuin tuhka tuuleen. [Miko Bergbom: Ei kadonnut!] Mutta en palaa siihen. En palaa siihen, vaan nyt pitää katsoa eteenpäin.

Ja se tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että liikenteen kokonaisverouudistus on toteutettava, ja se on toteutettava nopeasti. [Sheikki Laakso: Niin on!] Ja nyt se, mitä hallitukselta en ole vielä saanut selville, on se, koska se tehdään. On sanottu, että tällä vaalikaudella on työryhmä, joka tutkii ja selvittää, mutta ei se riitä, jos tällä vaalikaudella vuosikaudet tutkitaan ja selvitetään ja ajatellaan, että no seuraava hallitus sitten tämän hoitaa. Meillä verotuotto putoaa koko ajan, koska tiedetään, että bensa- ja dieselautoja on entistä vähemmän, sähköautoilu lisääntyy, verotuotot tippuvat. Eli vetoan nyt hallituspuolueiden edustajiin, jotka täälläkin salissa istuvat — ja voimakkaita liikenteen puolestapuhujia on tässäkin joukossa paljon — että nyt hallitus ottaa ensi töikseen tehtävälisälleen liikenteen verotuksen uudistamisen ja sitä kautta katsotaan, että se verotuotto, mitä sieltä tulee, voitaisiin entistä enemmän käyttää suomalaisten teiden kunnossapitoon, uusien rakentamiseen ja nykyisten päällystämiseen. Me nähdään, että Suomessa on kerätty huimat määrät veroa liikenteestä, mutta se ei palaudu sinne.

Nythän, kun hallitus leikkaa esimerkiksi yksityisteiden tukia, monta hanketta jää toteuttamatta ja ihmiset maaseudulla katsovat, että ei tule mitään vastinetta veroille. Moni kehittämissanke jää toteuttamatta, koska hallitus priorisoi, on se sitten Turun tunnin juna tai joku muu, sellaisia hankkeita, mitkä eivät kuitenkaan tuolla perusarjessa auta sitä tavallista työssäkävijää. Eli liikenteen verotusuudistus, arvoisat kollegat, tuokaa se tähän taloon, toteuttakaa sen nopeasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Ja aivan viimeksi, arvoisa puhemies: kun tätä verotusuudistusta sitten tehdään, niin toivon todella, että nyt katsottaisiin pidemmälle, ei vain tätä vuosikymmentä eteenpäin, vaan vielä tulevillekin vuosikymmenille, koska valitettavasti tuolta EU:n suunnastakin meille tulee koko ajan velvoitteita, [Puhemies koputtaa] joiden kanssa meidän pitää pystyä elämään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

17.51 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Ei se sitten viimeinen puheenvuoro vielä ollutkaan, mutta ihan pakko kerrata, koska täällä tulee näitä ihan samoja kysymyksiä samalla kulmalla ikään kuin ei oltaisi kuultu, mitä täältä on vastattu. [Kimmo Kiljunen: Ollaan huolella kuunneltu!] Koetan siksi vastata vielä viimeisen kerran, eli koetan nyt taustoittoa, miksi minä pystyn hyväksymään sen, että tämä kansalaisaloite ei mene läpi. Pystyn hyväksymään sen sen takia, että tämä hallitus tekee historiallisen paljon nimenomaan liikkuamisen ja autoilun kustannusten keventämiseksi, jos ihan katsotaan historiallisesti, millaisia hallituksia meillä Suomessa on ollut. Voin kerrata täältä: polttoaineveroa on nostettu vuosina 2012, 2014, 2015, 2017, 2020. Tämä on ollut se suunta, trendi on ollut nouseva, lypsetään autoilijaa aina vain enemmän.

Tämä hallitus on valinnut sen toisen suunnan. Ensinnäkin teidän suunnittelemanne jakeluvuorituksen nousu olisi tarkoittanut kymmenien senttien korotusta pumppuhintoihin, siis tälle hetkelle. Tällä hetkellä nautittaisiin teidän linjallanne kymmeniä senttejä kalliimpaa pumppuhintaa, mutta tämä hallitus perui tämän korotuksen, mikä jakeluvuorituksen noston kautta olisi tullut. Sen lisäksi ajoneuvoveron perusveroa kevennetään 50 miljoonalla, CO₂-komponentin veroa kevennetään 100 miljoonalla ja historiallisesti polttoaineveroa kevennetään noin 170 miljoonalla eurolla, [Kimmo Kiljunen: Kuultu jo!] eli siinä on satojen miljoonien edestä veronkevennyksiä autoilijoille. Ja jos ajatellaan vielä tätä jakeluvuoritusta, niin jos sitä lähdetäisiin kompensoimaan, eli jakeluvuoroite olisi kasvanut teidän tahtiinne ja oltaisiin kompensoitu se polttoaineveroa alentamalla, se olisi tarkoittanut, että polttoaineveroa olisi pitänyt laskennallisesti useilla sadoilla miljoonilla euroilla keventää — mutta me mieluummin himmasimme jakeluvuoritteesta ja saimme sen saman vaikutuksen. Mutta laskennallisesti me voidaan ajatella, että meillä on satoja miljoonia euroja halvempaa liikkumista, autoilua Suomessa tämän hallituksen tähden.

Tämä on keskeinen syy, minkä takia minä näen, että hallitus vastaa tähän viestiin, mikä yhdessä näistä kolmesta kansalaisaloitteesta kuuluu seuraavasti: ”Tämän kansalaisaloitteen tarkoituksena on lähettää eduskunnalle viesti siitä, että liikkumisen kustannukset ovat ylittäneet kipurajan.” Tämä hallitus vastaa tähän. Tämä on huomattu eduskunnassa ja täällä on lähdetty historiallisesti muuttamaan tätä suuntaa, ja siksi minä pystyn hyväksymään tämän tilanteen. Hallituspuolueen kansanedustajana minä olen valmis viemään läpi tällaisen hallitusohjelman, joka tuo autoilijalle keveämmät liikkumisen, autoilun kustannukset. Minä olen siihen valmis. Kaikki ei mene sillä tavalla kuin itse tahtois, mutta me elämmekin tällaisessa parlamentaarisessa järjestelmässä, joka tarkoittaa, että minä olen yksi yli sadasta enemmistöhallituksen kansanedustajasta. Tässä näkyy osin minun kädenjälkeni. Se ei täysin ole kädenjälkeäni — jos pääsisin itse päättämään, hallitusohjelma näyttäisi toiselta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

17.55 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt on selitykset kuultu. Edustaja Vigelius, selitykset on kuultu. Ja tosiasia nyt vaan on se, että liikkumisen kipurajaa, sitä, missä te haluatte sen pitää — onko se nyt se, että siellä pumpulla sen polttoaineen hinta on 2 euroa 20 senttiä, 2 euroa 10 senttiä vai 2 euroa [Miko Bergbomin välihuuto] — suomalaiset eivät hyväksy, sitä, että meidän polttoaineen hinta on näin korkealla tasolla jo nyt tällä hetkellä. Ja se nousee tästä eteenpäin. Ensi vuonna te nostatte jakeluvelvoitetta. Ensi vuonna, vuonna 25, nousee jakeluvelvoite, vuonna 26 nousee tämän hallituksen, teidän hallituksenne, toimesta jakeluvelvoite lisää. Ja meillä on jo nyt liian korkeat polttoaineen hinnat, [Sheikki Laakson välihuuto] kun me suomalaiset tarvitsemme sitä omaa autoa koko Suomessa, niin kuin edustaja Kaleva tuossa totesi. Helsingissä tarvitaan omaa autoa harrastamiseen, liikkumiseen, sitä tarvitaan Kainuussa, sitä tarvitaan Utsjoella, koko Suomessa. Mutta te olette tehneet, edustaja Vigelius ja edustaja Bergbom, linjavedon. Te hyväksytte tämän nykyisen linjan. Te laitate Turun tunnin junaan valtion omaisuutta — [Sheikki Laakso: Keskustan Turun tunnin junaan!] valtion omaisuutta. Samalla tiestön korjausvelka kasvaa yhtä suurella summalla kuin hallitus laittaa Turun tunnin junaan meidän yhteisiä rahoja, [Joakim Vigeliuksen välihuuto] edustaja Bergbom, edustaja Vigelius.

Ja sitten vielä se toinen asia. Kun te sanotte, että autoilun kustannukset ovat keventyneet varsinkin työssäkäyvien osalta — työmatkojen verovähennysoikeudesta te leikkaatte, te leikkaatte siitä, siitä ei päästä yli eikä ympäri — niin haluaisinkin nyt, että te olisitte johdonmukaisia teidän omissa puheissanne ja teoissanne.

Ja vielä lopuksi: Toitte esille, että maailma oli toisenlainen silloin reipas vuosi sitten, kun teitte tämän kansalaisaloitteen. No silloin elettiin viime hallituksen ja viime vaalikauden loppua. Edellinen hallitus oli ottanut yli 10 miljardia euroa velkaa hallituskauden aikana — miettikää, yli 10 miljardia euroa. Ja jos teidän kansalaisaloitteenne esittämällä tavalla tulisi toimia, mikä vähentäisi valtion verotuloja — jos tämä kansalaisaloite menisi lävitse — niin valtion verotulot tippuisivat 2,4 miljardia euroa, niin kuin mietinnössä todetaan. Minä kysyn, olitteko te tietoinen tästä. Ja olettehan te tietoinen myös siitä, että tämä nykyinen hallitus ottaa vielä enemmän velkaa kuin mitä edellinen hallitus otti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaleva.

17.58 Atte Kaleva kok: Kiitos, arvoisa puhemies! On kieltämättä hiukan epäkonsistenttia, kun kuuntelee tätä oppositiopuolueiden vyörytystä. Milloin hallitus alentaa veroja, se on väärin tehty. Sitten jos niitä ei alenneta, niin sekin on väärin tehty. En ihan tästä linjasta nyt ota selvää.

Mutta niin kuin sanoin, en halua nyt mennä taaksepäin ajassa sen kauemmaksi, mutta minä haluaisin mennä siihen vuosi sitten tapahtuneeseen tilanteeseen: eduskuntavaalit oli käyty, uusi eduskunta oli valittu vaaleissa, ja alettiin muodostaman hallitusta. Ja siinä vaiheessa, kun sinne Säätytalolle mentiin, kuulimme siellä, siis hallituksen muodostavat puolueet kuulivat, ne valtiovarainministeriön virkakunnan madonluvut, mitkä he kertoivat. Minäkin henkilökohtaisesti ajattelin, että taloudellinen tilanne on heikko, mutta en ymmärtänyt, kuinka heikko se olikaan. Ja siellä kun me saimme — kun täällä on peräänkuulutettu faktoja — kuulla sitä faktaa, mikä se tilanne on, se oli pysäyttävä hetki. Silloin piti lähteä tasapainottamaan sitä valtiontaloutta.

Totta kai, niin kuin täällä edustaja Kettunen on sanonut hyvin ja muutkin ovat täällä sen todenneet kautta koko salin, autoilun kustannukset ovat liian kovat tällä hetkellä. Ne olivat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

tavalliselle suomalaiselle liian kovat vuosi sitten, ne on liian kovat tällä hetkellä. Niitä pitää laskea. Autoa tarvitaan joka paikassa, myös Helsingissä, myös Tampereella, Vantaalla, kaikkialla. Mutta sanotaan, niin kuin olen ymmärtänyt, että tämän kansalaisaloitteen — jonka edustajat Bergbom ja Vigelius silloin, kun he eivät vielä olleet edustajia, allekirjoittivat ja laittoivat liikkeelle — sekä näiden kahden muun aloitteen ideanahan oli nimenomaan se, että herätellään eduskuntaa, herätellään maan hallitusta näkemään se, että autoilun kustannukset ovat liian isot, että se kipuraja on ylitetty jo reilusti. Ja nyt kun tätä keskustelua täällä kuuntelee, tämä näkemys jaetaan yleisesti, ja kun katsotaan niitä toimenpiteitä, mitä tämä hallitus niissä taloudellisissa raameissa ja puitteissa, missä on mahdollista, nyt voi tehdä, niin voi sanoa, että nämä kansalaisaloitteet ovat saavuttaneet sen tarkoituksensa. [Suna Kymäläinen: Sote-leikkaukset!] Ollaan herätty siihen, että näin ei voi jatkua. On ehdotettu muitakin. Viime hallituskaudella ehdotettiin, että rahaa tulee tilille, kun käy tankilla. No se ei ole toteutunut, niitä rahoja vielä odotellaan. Mutta jos katsotaan sitä, mitä voidaan tehdä, nyt niitä asioita tehdään. Päätösperusteisesti hallitus pyrkii alentamaan autoilun kustannuksia sille tavalliselle kansalaiselle, ja tämä on erittäin tärkeää. Ja uskon, että tämä päämäärä jaetaan myös siellä salin vasemmalla laidalla aivan hyvin.

Sitten voidaan keskustella niistä keinoista, mutta ne keinot valitettavasti joudutaan soveltamaan siihen taloudelliseen raamiin, siihen kehykseen, joka nyt tällä hetkellä on kyllä hyvin synkkä, ja tässä me joudutaan nyt toimimaan. Ja sen takia ymmärrän sen, että nyt kun he ovat kansanedustajia, edustajat Vigelius ja Bergbom, niin he myös joutuvat sopeuttamaan sen oman toimintansa siihen taloudelliseen raamiin, mitä tavallinen kansalainen kirjoittaessaan kansalaisaloitetta ei joudu tekemään, ei joudu katsomaan sitä koko kuvaa. Siksihän juuri kansalaisaloitteet, vaikka saavuttaisivat 50 000, eivät mene sellaisenaan läpi, vaan ne tulevat tänne saliin, [Puhemies koputtaa] jotta me katsomme täällä sen kokonaiskuvan, mikä se on, [Puhemies koputtaa] niin kuin me tällä hetkellä teemme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

18.01 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Pitää vielä sen verran ottaa puhetta tässä, koska kysymys kuuluu, miksi keskustan lempiaihe on Turun tunnin juna. Se johtuu siitä, että Turun tunnin junahan on keskustan lempihanke, koska 4.12.20 keskustan valtiovarainministerin siunauksella on perustettu Turun Tunnin Juna -hankeyhtiö. Siinä on useita kuntia mukana, mutta edellinen hallitus ja edellisen hallituksen valtiovarainministeri antoi siunauksen sille, että Turun tunnin junaa pitää ajaa eteenpäin, [Suna Kymäläinen: Te olette nyt hallituksessa!] Turun tunnin juna on äärettömän hyvä hanke.

Onneksi valta vaihtui ja tuli vähän järki käteen tähän hommaan. Me ei olla tekemässä koko Turun tunnin junaa, me ollaan tekemässä vain ja ainoastaan korkeintaan — hei, mahdollisesti korkeintaan — Lohjan kaupunkirataa ja Salon ja Kupittaa välistä pikkupätkää. Puhutaan tosin muutamasta sadasta miljoonasta, mutta se on aivan eri kuin tämä keskustan lempihanke, Turun tunnin juna, mikä olisi maksanut liki kolme miljardia. Mutta kun on lempiaihe, niin tietysti keskusta haluaa lempiaiheensa pitää lämpöisenä keskusteluissa, koska jos sattuu vaikka seuraavassa hallituksessa olemaan, niin hanke ei ole sitten missään nimessä päässyt vesittymään vaan sitä pystyy sitten Kettunenkin [Tuomas Kettusen välihuuto] hyvällä mielellä äänestämään ja käyttämään kansalaisten rahoja siihen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

18.03 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Asia on juuri niin kuin edustaja Kaleva totesi: erityisesti silloin, kun ollaan hallitusvastuussa, hallituspuolueen edustajana, erityisesti silloin joutuu miettimään kokonaiskuvaa aivan eri tavalla. Sen huomaa esimerkiksi, kun täällä salissa on käyty työmarkkinauudistuksesta keskustelua tai sopeutustoimista, menosäästöistä, leikkauksista keskustelua, niin ei opposition tarvitse miettiä kokonaiskuvaa, te voitte heitellä roskakoriin kaikki hallituksen esitykset ja sanoa, että tuo pitää peruuttaa, tuo pitää peruuttaa. Sitten se teidän vaihtoehtonne olisi todella rumaa jälkeä, ja kaikille on selvää, että se politiikka, mitä te oppositiossa puhutte, sekään ei toteutuisi sellaisenaan, jos te pääsisitte yhtäkkiä valtaan. Niin se vaan menee. Eli kun ollaan hallituksessa, kannetaan ihan erityistä vastuuta Suomen tilasta, ei pelkästään yhdestä sektorista tai kahdesta tai kolmesta, vaan kaikista sektoreista.

Kaikkia näitä sektoreita määrittää rahoitus, miten kustannetaan palvelut. Miten kustannetaan kaikki se, mikä tässä yhteiskunnassa pyörii ja josta me saadaan nauttia. Jos se perustuu kaikki velalle, niin ennen pitkää senkin hinta käy kovaksi. Ja tämä... [Tuomas Kettunen: Te otatte enemmän velkaa kuin edellinen hallitus!] — Edustaja Kettunen, voin edelleen todeta, että edellinen hallitus peri hyvän taloustilanteen, se peri hyvän alijäämätilanteen. Kun edellinen hallitus lopetti, se jätti meille 10 miljardin rakenteellisen alijäämän, siis 10 miljardia enemmän menoja kuin tuloja valtiolla. [Sheikki Laakso: Ja kauheat korkomenot!] — Ja kamalat korkomenot, moninkertaistuneet korkomenot. Siis korkomenot tulevat yksistään muodostamaan tämän hallituksen koko velkapotista noin 13—14 miljardia euroa. [Tuomas Kettusen välihuuto] 13—14 miljardia euroa velan korkokuluja, ja se ei ole meidän, se ei ole meidän syytämme. [Suna Kymäläisen välihuuto] — Edustaja Kymäläinen, minä en ole ollut tässä eduskunnassa siunaamassa niitä velkoja. [Suna Kymäläinen: Puolueenne on!] — Puolueet ovat, mutta juuri siksi nyt puolueiden pitää kantaa vastuuta siitä, että sitä suuntaa saataisiin käännettyä, ja sen takia talouden kokonaiskuva, talouden raamit, pitää ottaa huomioon. Ja huomioiden, kuinka paljon joudutaan sopeuttamaan ja tekemään ikäviäkin päätöksiä tällä hallituskaudella, näkisin, että tässä hallitusohjelmassa on hyvin huomioitu, niissä toimissa, joita jo edellä totesin, polttoaineveron alennukset, ajoneuvoveron perusveron alennukset, CO₂-komponentin alennukset, jakeluvelvoitteen kovan hintapommin purkaminen. Nämä toimet on hyvin sopeutettu talouden raameihin, ja samaan aikaan pystytään tekemään kuuden miljardin sopeutukset julkistalouteen ja nyt vielä enemmän lisäsopeutusta.

Tämä kokonaiskuva on se, minkä minä olen valmis ja tämä hallitus on valmis siunaamaan täällä ja yhdessä viemään tämän paketin eteenpäin. Ja jos keskustalla on tähän vaihtoehto, niin te voitte nyt, edustaja Kettunen, vielä siunata tämän keskustelun [Puhemies koputtaa] viimeisillä lupauksilla, mitä keskusta tekee siinä kohtaa, jos on seuraavassa hallituksessa. Antakaa meille lupauksenne, jos teillä on niitä antaa. [Puhemies koputtaa] Minä en ole antanut lupauksia, minä olen esittänyt tavoitteita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

18.06 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tässä salissa ei nyt ruveta keskustelemaan keskustan lupauksista tai yksittäisen edustajan lupauksista tulevaa ajatellen vaan keskitytään siihen, mitä nykyhallitus tekee. Teillä on vielä kolme vuotta — jos yhdessä pysytte — aikaa toteuttaa nämä teidän hallitusohjelmanne kaikki tavoitteet [Miko Bergbom: Kyllä!] huolimatta siitä... Oikeastaan minun mielestäni edustaja Laakso

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

totesi täällä aikaisemmin, että on tullut opituksi se, että faktat pilaavat hyvän populismin. Tämä lausahdus jää varmasti elämään.

Mitä vielä tulee edustaja Vigeliuksen edelliseen puheenvuoroon, niin se on totta, että näitä talouden tasapainottamistoimia tehdään, ja te teette niitä omien arvovalintojenne kautta. Yksi niistä on tämä polttoaineveron lasku. Mutta kun te samaan aikaan edelleenkin syytätte tai kerrotte väärää todistusta siitä, että edellinen hallitus ei olisi tehnyt mitään näiden autoilun kustannuksien alentamiseksi, niin siksi vielä tämä puheenvuoro, koska se ei pidä paikkaansa. Tämä teidän polttoaineveron alennuksenne vaikuttaa ihmisen ostovoimaan vähemmän kuin esimerkiksi se, että te leikkasitte työmatkojen kilometrikorvaukset. Sillä oli suurempi vaikutus työntekijän pussiin kuin tällä pumppuhinnalla, mikä nyt tällä hetkellä on. Se oli meidän arvovalintamme ja meidän politiikkaamme, mitä sillä hallituskoalitiolla aikaiseksi saimme, ja te olette tehneet nyt omannäköisenne.

Samalla kun te puhutte tästä, että te joudutte tekemään näitä leikkauksia ja olette tyytyväisiä näihin toimenpiteisiin ja oppositio täällä räksyttää vaihtoehtoista, niin, kyllä, me olemme eri mieltä. Me tekisimme erinäköistä politiikkaa. Me emme esimerkiksi tekisi kaljasta halvempaa, te alennatte oluen verotusta. Mutta samaan aikaan te kasvatatte lääkkeiden verotusta. Eli lääkkeet ovat kalliimmat, ja kalja on halvempaa. Me emme tekisi sitä, niin kuin emme tekisi varmasti tätäkään valintaa, sekin voi olla mahdollista. [Miko Bergbomin välihuuto] Ja me emme esimerkiksi antaisi hyvätuloisille veronkevennyksiä, kuten te teette. Me emme myöskään suostuisi leikkaamaan pienituloisilta, kuten te teette. [Atte Kalevan välihuuto]

Eli sen vuoksi tässä on puhuttu näistä kokonaisvaikutusarvioista, miten kaikki leikkaukset, joita te teette, kohdistuvat pienituloisiin, myös pienituloisiin työssäkäyviin ihmisiin. Lopputulemassa nämä tämänkaltaiset toimenpiteet, joita tässä vaikka tämän polttoaineverotuksen osalta tehdään, [Puhemies koputtaa] jäävät vaikutuksiltaan pienemmiksi ihmisten arjen selviytymisen osalta [Puhemies koputtaa] kuin mitä te teette leikkaustoimien kanssa vaikkapa asumistukeen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.10 Tuomas Kettunen kesk: Puhemies! Kiitän tästä hyvästä keskustelusta ja totean loppuun, että tämä kansalaisaloite on luovutettu eduskunnalle 28.9.2023. Silloin kaikki faktat olivat selvillä, silloin hallitusohjelma oli kuitattu. Olivatko edustajat Bergbom ja edustaja Vigelius tätä kansalaisaloitetta tuolloin syyskuun 28. päivänä luovuttamassa täällä eduskunnassa? Jos te olitte, niin miksi te olitte sitten luovuttamassa, vai olitteko? Ne faktat vain ovat selvillä: tällä teidän kansalaisaloitteellanne verotuloja jäisi saamatta se 2,4 miljardia euroa vuonna 2025, niin kuin mietinnössä sanotaan, 1,1 miljardia euroa 2026. [Miko Bergbomin välihuuto] Kun puhutte tästä valtion taloustilanteesta, niin kysyn vain: Olivatko nämä faktat silloin tiedossa? Olitteko luovuttamassa tätä kansalaisaloitetta vai ette?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.11 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kyllä ainakin minä olin tietoinen tästä hintavaikutuksesta silloin, kun tätä aloitetta on kirjattu. Se on nimetty, yksi näistä aloitteista, autoilun elvytyspaketti, itse asiassa sen EU-elpymispaketin mukaisesti, jota te olitte hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

väksymässä Marinin hallituksessa. Siinä itse asiassa viitataan moniin niihin sanamuotoihin, millä te puolustelite EU-elpymispakettia, että se on ”tarkkarajainen” ja ”kertaluonteinen”. Eli tässä on aika paljon yhtymäpintoja. Tämä kansalaisaloite on siis tehty 10. tammikuuta 2022. Siitä on siis kulunut yli kaksi vuotta, ja siitä te meitä syytätte, mutta ei se ole uutta.

Haluaisin tähän hieman jakaa tällaista omakohtaista kokemusta, että vaikka kuinka paljon kuulen tätä kritiikkiä keskustalaisilta ja vasemmistolaisilta kansanedustajilta ja jonkin verran sosiaalisessa mediassakin, niin tätä en kyllä kuule oikeastaan esimerkiksi perussuomalaisten äänestäjiltä, siis samanlaista huutoa kuin teiltä tulee, [Tuomas Kettunen: Oho!] vaan perussuomalaisilta äänestäjiltä ja niiltä, jotka ovat olleet ajamassa muun muassa tätä aloitetta, olen saanut pääasiassa positiivista palautetta. Varmasti on ihmisiä, jotka ajattelevat, että olisitte voineet tehdä vielä enemmänkin. Ja heille voin sanoa, että pahoittelut, että emme voineet tehdä tämän enempää, mutta ehkä tulevilla vaalikausilla perussuomalaisten kannatus voi olla korkeampi ja me voimme saada vielä enemmän painoarvoa sinne Säätytalon hallitusneuvotteluihin ja viedä eteenpäin niitä tavoitteita. Ja tämä on juuri olennaista: mitä olet, mikä on kannatus puolueella, kun se menee hallitusneuvotteluihin, mitä se voi sillä saada, saako se oman painoarvonsa ja kädenjälkensä sinne näkyviin. Tämä on ainoastaan perussuomalaisten tavoite ollut ajaa juuri polttoaine- ja alennukset, näin mittavat, ja me ollaan saatu se. Ja sitten jotkut muut puolueet ovat saaneet siellä ja täällä enemmän omaa politiikkaansa kuin me, ja se on sitä kompromissien tekemistä, asioiden yhteensovittamista muiden puolueiden kesken.

Keskustalle on todettava, että teillä olisi muuten ollut tilaisuus tulla sinne Säätytalolle hallitusneuvotteluihin viime kesänä, mutta teidän kieltäytyttyä suoraan kättelyssä Petteri Orpon, hallitustunnustelijan, tarjouksesta. [Kimmo Kiljunen: Ymmärrettävästi!] Tehän ette edes esittäneet omaa vaihtoehtoa, millä ehdoilla lähdetäisiin hallitukseen, koska te olisitte voineet. Te olette puolue, joka profiloituu maaseudun puolueena. Te olette puolue, joka profiloituu liikkumisen kustannusten paisuttamisen vastustajana, [Kimmo Kiljunen: Keskustalla on sydän paikallaan!] mutta siitä huolimatta se keskustan kädenjälki jää nyt kokonaan näkemättä juuri siksi, että te ette tulleet hallitusneuvotteluihin Säätytalolle. Meidän olisi paljon helpompi ajaa täällä polttoaine- ja alennuksia ja suurempia, mittavampia sellaisia, jos te olisitte käyttäneet omaa 350 000 suomalaiselta saamaanne mandaattia tulemalla hallitusneuvotteluihin ajamaan tätä politiikkaa meidän kanssamme. Kun tämä teema on ollut [Puhemies koputtaa] niin vahvasti nimenomaan perussuomalainen teema, niin se tarkoittaa, että me emme saa kaikkea läpi yksin neljän puolueen hallituksessa. [Miko Bergbom: Nyt kootut selitykset tyhjistä paperista!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

18.14 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Lopuksi vain sanon: En saanut kysymykseeni vastausta siitä, olitteko te paikalla, kun jätitte tämän kansalaisaloitteen. Siihen emme saaneet nyt vastausta, joten kyllä on nyt ihan turha väittää, että nyt tämä teidän aloitteenne rustattiin ikään kuin huumoriksi EU:n elvytyspaketille. Tämä aloite on jätetty syyskuun lopussa, ja nyt se on käsittelyn saanut tässä salissa, ja jääme sitten odottamaan joko meidän äänestyskäyttäytymistä. [Miko Bergbom: Kantahan oli yksimielinen valio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.15 Joakim Vigelius ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Vastaan nyt vielä tähän kysymykseen.

En ollut jättämässä itse tätä aloitetta, koska se on nuorisojärjestön — siis yksi näistä kolmesta aloitteesta, ”Kipuraja ylitetty” — hyväksymä kansalaisaloite, sen hallituksen hyväksymä. Eli ne, jotka jättivät sen lopulta eduskuntaan nyt... Hetkinen, viime syyskuussa: [Tuomas Kettunen: 28. päivä!] se on tullut jälkijättöisesti eduskunnalle. Me olemme täällä eduskunnassa, ja sitten toiset nuorisojärjestön tämän aloitteen alkuperäiset allekirjoittajat ja valmistelijat, jotka tällä hetkellä toimivat hallituksessa, toivat sen eduskunnalle. Tässä vastaus tähän kysymykseen, jotta se ei jää epäselväksi.

Mutta pidemmittä puheita, tämä keskustelu oli värikäs, ja oli ainakin minun puolestani ilo yrittää selventää teille, mistä tässä on kysymys ja minkä takia minä koen, että tämä hallitus — minkä puolesta tekin puhuitte — tekee hyvin poikkeuksellisia, ennätyksellisiä liikumisen kustannusten vähentämisiä muun muassa polttoaineveroa alentamalla, himmaamalla jakeluvelvoitetta siitä Marinin hallituksen ja myös keskustan ajamasta politiikasta, joka olisi tarkoittanut kymmenien senttien pumppuhintojen korotuksia. Tämä on suunnanmuutos, ja jos suuntaa halutaan muuttaa tulevaisuudessa vielä enemmän, niin se tarkoittaa, että meidän on saatava tänne eduskuntaan puolueita, jotka ajavat tällaista politiikkaa, että autoilija ei ole verotuksellinen lypsylehmä. Sitä politiikkaa ajavia puolueita ja poliitikkoja me tarvitaan tänne enemmän, jos me halutaan saada vielä enemmän aikaan. Ja sitten niiden puolueiden pitää olla vielä semmoisia, että ne uskaltavat lähteä hallitusneuvotteluihin ajamaan sitä asiaa. Siinä kohtaa asioita alkaa tapahtua. Vielä se on hieman vaikeata, mutta ehkä te, keskusta, olette seuraavalla kerralla mukana. [Sheikki Laakso: Hyviä rekkakuskeja on muuallakin kuin Kainuussa!]

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä vaiheessa muistuttaisin edustajia, että meillä on aina tietyt teemat, joista keskustellaan. Äskeisessä keskustelussa ne kyllä levisivät aika laajalle, joten edellytän, että seuraavissa kohdissa pysytään siinä asiakohdassa, mikä on listalla käsittelyssä, ja myös niissä aikatauluissa, mitä paikalta pidetyissä puheenvuoroissa on.